Alexis V. Drăculea

Ioana

Tragedie in 3 acte

Editat de
George Sandulescu şi Lidia Vianu

http://editura.mttlc.ro
The University of Bucharest. 2015

Press Release

6 Ianuarie 2015
Epifania

Mihail C. Vlădescu

The Complete Works

Opere Complete

Edited by C. George Sandulescu and Lidia Vianu

At the very beginning of the year 2015, *Contemporary Literature Press* is publishing *The Complete Works* of a writer who was born almost at the same time as T.S. Eliot and James Joyce. He wrote about 'restlessness', 'insatiable, ruthless observation', 'foreigners from all over the world', 'desire' and 'violence': these words come from Mihail C. Vlădescu himself. They reveal him as a Modernist in early 20th Century Romania. This is the reason why we are publishing one of his books in both English and Romanian.

Who exactly was Mihail C. Vlădescu? A 'Former MP' (as he signs two of his books) who graduated from Law School at the University of Bucharest, who fought as an officer in World War I, was a journalist, a Member of Parliament, a political and military commentator. A traveller above everything else. Theoretically, he resided in Bucharest, number 18 Pictor Romano street. He was born in 1886, and died very young, at only 45 years of age. The Vlădescu builiding, owned by his family, was just a few steps away from number 9 Plantelor Street, where the Romanian national poet Mihail Eminescu died three years later, in 1889...

The books we are now publishing fall into two categories: books of reality and books of the imagination. The writer

Începem anul 2015 cu *Operele Complete* ale unui scriitor care s-a născut cam în acelaşi timp cu T.S. Eliot şi James Joyce. Un scriitor român care ne vorbeşte despre „neastâmpăr", „sete de observație nemiloasă şi crudă", „străini pripăşiți de prin toate părțile", „dorințe" şi „violență": l-am citat pe Mihail C. Vlădescu. Expresiile surprind esența operei lui moderniste. „Fluxul Conştiinței" şi „monologul interior" au încolțit, aşadar, şi în România anilor 1920. Tocmai pentru acest motiv, unul dintre volumele pe care le publicăm acum apare bilingv, în limbile română şi engleză.

Cine era Mihail C. Vlădescu? În mod sigur un „Fost Deputat" (cum apare pe coperta câtorva dintre cărțile lui), absolvent de Drept la Universitatea din Bucureşti, ofițer în primul război mondial, gazetar, membru în Parlament şi comentator politic. Dar mai presus de toate, mare iubitor de călătorii. Teoretic, domiciliat în Bucureşti, pe strada Pictor Romano numărul 18, s-a născut în anul 1886 şi a murit foarte tânăr, la numai 45 de ani. Blocul Vlădescu, unde locuia cu familia lui, era la doi paşi de strada Plantelor numărul 9, locul unde a murit Mihail Eminescu cu trei ani după naşterea lui Vlădescu, în anul 1889...

Cărțile pe care le publicăm acum se împart în două categorii: cărțile realității şi cărțile imaginate. Pe primele, scriitorul le semnează cu numele lui adevărat. Celelalte

signed the books in the first group with his real name. The books in the second category were written under the pseudonym Alexis V. Drăculea. The implications of this invented name are hinted at in the Editors' Introductions.

This writer is not present in any history of literature so far. The important libraries of the country know little about him. When you least expect it, you come across one more of his books in some obscure second-hand bookshop.

Mihail C. Vlădescu, however, was more than just a writer: he was also a political personality of his time. The proof of that statement can be found, among others, in his political discourses in the Romanian Parliament. They betray an irresistible intelligence, biting irony, breathtaking presence of mind, and a remarkable knowledge of international politics during World War I and after.

Contemporary Literature Press is now launching an invitation to its readers to join the game and investigate the case of a writer who travelled the world, fought in the war, made Modernism in his books, and who is still hiding under the enigmatic mantle of the pseudonym Alexis V. Drăculea!

Bucharest-Monaco, 2015

au apărut sub pseudonimul Alexis V. Drăculea, ale cărui semnificații le veți afla citind introducerile la Operele Complete.

Nu figurează în Istoria Literaturii a lui George Călinescu. Marile biblioteci ale țării nu ştiu mare lucru despre el şi nici nu au toate cărțile lui. Atunci când te aştepți mai puțin, mai descoperi printr-o întâmplare încă un volum pe care îl vinde un anticar obscur.

Mihail C. Vlădescu a fost nu numai unul dintre scriitorii modernişti ai României: el a fost şi om politic. Dovedesc acest lucru discursurile lui în Parlamentul României, ca Deputat de Teleorman. Găsim în aceste discursuri o remarcabilă inteligență vie, o ironie muşcătoare, o prezență de spirit cuceritoare, şi o cunoaştere impecabilă a situației internaționale interbelice. O adevărată personalitate a anului 1922... Ca să-l parafrazăm pe cronicarul Miron Costin din veacul al XVII-lea, „Nasc şi la Alexandria oameni."

Contemporary Literature Press îşi invită cititorii să intre în jocul acesta şi să descopere cine a fost scriitorul care a bătut lumea, a făcut războiul, a scris aproape la aceeaşi masă cu marii modernişti, şi care încă se ascunde în mantia enigmatică a pseudonimului Alexis V. Drăculea!

George Sandulescu and Lidia Vianu

Alexis V. Drăculea

Ioana

Tragedie in 3 acte

Editat de
George Sandulescu și Lidia Vianu

Contemporary
Literature Press

http://editura.mttlc.ro
The University of Bucharest. 2015

Contemporary Literature Press
Editura pentru studiul limbii engleze prin literatură

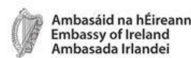
Director
Lidia Vianu

Executive Advisor
George Sandulescu

The online Publishing House of the University of Bucharest

ISBN 978-606-8592-89-3

Copertă şi ilustrații
Lidia Vianu

Dactilografiere: Ana Dragomir
Corectură: Violeta Baroană, Alina Deacu
Postare: Simona Sămulescu
Publicitate: Violeta Baroană

Ioana. Tragedie în 3 acte de Alexis V. Drăculea a apărut prima dată în anul 1928 la Bucureşti, la Institutul de Arte Grafice „Îndreptarea". Prezenta ediție păstrează ortografia şi punctuația autorului.

Mihail C. Vlădescu se semnează **Michail** în drama în 5 acte *Voica* (1912?). Trei volume de proză (*Jurnalul meu de răsboiu*, 1918; *În retragere*, 1918; *Între Venus si Marte*, 1922) şi o tragedie în 3 acte, *Ioana*, 1928 sunt semnate de el sub pseudonimul **Alexis V. Drăculea.** Primele lui două volume apăreau în timpul primului Război Mondial, restul abia după sfârşitul războiului.

Michail are rezonanță Biblică şi în acelaşi timp trimite la Arhanghelul Mi(c)hail. **Alexis** trimite la Alexandria, oraşul de origine al întregii familii Noica, în care s-a născut Mihail C. Vlădescu. **V** are fără îndoială legătură cu numele de familie, Vlădescu. Cât despre **Drăculea**, sensul nu este desluşit. Nepotul scriitorului, C. George Sandulescu, editor al Operelor lui complete, îşi aminteşte că mama lui, Elena Sandulescu, sora lui Mihail C. Vlădescu, vorbea de *Drăculeşti*, moşia arendată de Constantin Vlădescu, tatăl ei, primarul oraşului Alexandria: toate acestea se petreceau înainte de anul 1900, sub domnia regelui Carol I.

Alexis V. Drăculea

Ioana

Tragedie in 3 acte

Editat de
George Sandulescu şi Lidia Vianu

Cuprins

CONTEMPORARY
LITERATURE PRESS

http://editura.mttlc.ro
The University of Bucharest. 2015

George Sandulescu

A New Noica of Long Ago
Un Noica proaspăt revenit din trecut
Mihail C. Vlădescu (1886-1931)

Contemporary
Literature Press

http://editura.mttlc.ro
The University of Bucharest. 2015

Alexandrina Noica, épouse VLĂDESCU, and her family: 12 children—six boys and six girls—all born between 1885 and 1906. One every year: in 1889 two, even: one in January, another in December... The photo was most likely taken in 1906—when the last was born.
Alexandrina Noica, épouse VLĂDESCU, şi familia ei: 12 copii – şase băieți şi şase fete – născuți cu toții între 1885 şi 1906. Câte unul pe an: iar în 1889 chiar doi în acelaşi an: unul în ianuarie, celălalt în decembrie... Fotografie făcută foarte probabil în 1906 – anul ultimului născut.

He's been on my book-shelf for more than half a century. I remember having to cut some of the pages of the new plays upon my very first reading...

De mai bine de jumătate de veac el se află ascuns undeva pe rafturile bibliotecii mele. Mi-aduc aminte că, atunci când l-am citit prima oară, a trebuit să tai chiar eu o parte din paginile pieselor şi ale textele lui cele mai recente.

○

A forgotten man. A fairly good Romanian writer never remembered by anybody. Except by his own brothers and sisters. And by myself.

Un om dat uitării. Un scriitor român destul de reuşit, pe care nimeni nu-l mai ține minte. Afară, doar, de frații şi surorile lui. Şi de mine.

○

One of the very rare literary personalities revived direct by the Net.

Una din puținele personalități pe care le readuce la viață în mod straniu ceva ce se numeşte INTERNET.

○

Is he worth it ? It's up to you all to judge... He may enrich Romanian literature. Or he may not.

One can never properly judge one's own!

For relatives usually lack the distancing required in order to relate in an objective manner.

Merită, oare? Cititorii vor hotărî... Poate va îmbogăți literatura română. Poate nu.

E atât de greu să-i judeci pe ai tăi!

Când vine vorba de familie, nu avem detaşarea necesară pentru a percepe obiectiv lucururile.

○

What was he? He was many things: a devoted **Soldier** in the fight against the Nation's Enemy—something quite

Ce anume a fost? A fost mai multe: **soldat** credincios luptei împotriva Duşmanului Națiunii—lucru greu de

impossible to find in our days, where the Homeland—*La Patrie*—has etherised into near-total disappearance.

A passionate Member of Parliament—*un* ***député***—fighting the high and mighty—Nicolae Iorga, for instance—by the skin of his teeth, for the right cause—I'm sure. What exactly was that 'right cause', you may ask. I reply, 'I haven't the slightest idea'... But for an officer like him—barely back from battle—it is quite, quite inconceivable that he would have stood up so staunchly for the wrong thing.

He must have been far too deeply marked by the Great War.

A meticulous **commentator** of war events from so many angles: the personal and intimate angle of the war-diarist; the highly analytical angle of the consummate war scholar, in *Problemele Comandamentului*. And last, but not quite, from the purely fictional angle—from the highest viewpoint of all—the purely literary one, in his so very economically written dozen or so of short stories, entitled *În Retragere*.

What professions did he actually exert? For there is so much circumstantial evidence that he must most certainly have had more than one...

Having studied Law at the University

găsit astăzi, când Patria—*La Patrie*—a dispărut aproape cu totul.

Deputat aprins—*un député*—în luptă cu cei puternici şi de rang înalt—Nicolae Iorga, de pildă—încrâncenat, pentru o cauză dreaptă—sunt convins. Ce „cauză dreaptă” anume—vă întrebați. Sincer să fiu, nici eu nu ştiu... Dar, ofițer fiind—abia întors din război—e foarte greu de crezut că ar fi luptat cu atâta îndârjire pentru o cauză nedemnă.

Trebuie că Marele Război l-a marcat profund. Poate prea profund.

Comentator meticulos al evenimentelor de război, din toate unghiurile: acela personal şi intim al jurnalului de război; unghiul ascuțit analitic al eruditului desăvârşit în ale războiului, în *Problemele Comandamentului*. Nu în ultimul rând, din persepctiva imaginației—mai presus de toate celelalte—acesta fiind unghiul pur literar, în cele douăsprezece nuvele ale sale, scrise cu mare economie de efecte şi intitulate *În retragere*.

Care anume au fost profesiile lui? Fiindcă avem atâtea dovezi clare că precis a avut mai mult decât una...

Studiase Dreptul la Universitatea din Bucureşti înainte de primul război

of Bucharest before the First World War, he of course became '**un avocat**', that is, in English terms, both a solicitor and a barrister, wrapped all in one.

I must humbly confess that I do not know absolutely anything about his achievements from my own family. (He had died three years or so before I was born...)

But considering he had been prospering financially—with an elegant villa at Braşov and even a German governess to take care of it (she took care of me too for a whole summer when I was old enough to remember her face and her memorable statements!), he was spoken of with the kind of respect that money almost automatically generated around him.

And then, he wrote. For the newspapers, of course. So he was also a **journalist**. Which newspapers? And what about ?

I have absolutely no idea. For in my later years of adolescence and early youth I was so frantically busy hiding his intellect, his image, his very existence from the over-inquisitive Communist régime that had for half a century enveloped the whole country that no member of the family ever dared touch the subject, not even in the most private circumstances. We had all learned ever so

mondial, şi prin urmare a devenit „avocat", pledant şi nu numai.

Mărturisesc cu părere de rău că nu cunosc direct de la membrii familiei mele nimic despre realizările lui. (A murit cu vreo trei ani înainte de a mă naşte eu...)

Având, însă, în vedere că îi mersese bine din punct de vedere financiar—avea o vilă elegantă la Braşov, de care îngrijea o guvernantă nemţoaică (tot ea a avut grijă şi de mine o vară întreagă atunci când am început să-i pot ţine minte chipul şi replicile, de-a dreptul memorabile), se vorbea despre el cu acel respect pe care i-l asigurau automat banii.

Pe deasupra, mai şi scria. La gazete, desigur. Deci a fost şi **gazetar**. La ce gazete? Despre ce anume?

N-am nici cea mai vagă idee. Mi-am petrecut adolescenţa şi tinereţea timpurie străduindu-mă să-i ascund inteligenţa, imaginea, existenţa, chiar, de iscoditorul regim comunist care a sugrumat toată ţara timp de o jumătate de veac în aşa măsură că nici un membru al familiei noastre n-a îndrăznit să atingă măcar subiectul, nici măcar în împrejurările cele mai intime. Cu câţiva ani înainte de 1950 învăţaserăm cu toţii de la o zi la alta că

quickly in the late 1940's that mentioning the Past was not only perfectly useless, but could also become extremely dangerous. Especially for the younger generation.

So, **the blanket of total silence enveloped the personality of Mihail Vlădescu for the rest of the century**.

It was only his private life that was softly whispered around me. With awe. But it was all so very low key, and ever so fragmentary that I could, barely and with difficulty, piece two and two together for my own secret understanding.

To hide your own relatives in the remotest corners of your heart the whole and entire world seems to understand and be in full agreement with. When your own relatives happen to be evildoers, and downright criminals...

But for the very opposite reason, I never found any beginning of understanding anywhere—absolutely not anywhere. In the whole Western World, except the occasional embarrassed gesture of fairly superficial compassion, and the even more embarrassed shrug of the shoulders, accompanied by the even rarer statement—'I'm ever so glad that that never happened to us here... neither to me, nor to my family.'

The lack of empathy—genuine and complete empathy—***sautait aux yeux***!

nu ne servea la nimic să vorbim despre trecut, ba din contră, acest lucru putea să ne facă foarte mult rău. Mai ales tinerei generații.

Prin urmare, **o tăcere absolută** a învăluit personalitatea lui Mihail Vlădescu din clipa când a murit.

Auzeam în jur, în şoaptă, doar lucruri legate de viața lui intimă. Aproape că nimeni nu îndrăznea. Totul era spus în mare taină, atât de fragmentar încât mi-a fost extrem de greu, aproape imposibil, să descifrez eu singur lucrurile, pentru mine măcar.

Oamenii înțeleg şi nu au absolut nimic împotrivă să-ți ascunzi rudele de ceilalți, în adâncul sufletului tău. Cu condiția ca aceste rude să fi fost răufăcători de vreun fel, sau chiar criminali ...

Pentru motivul opus, n-am găsit pe nimeni în lume să mă înțeleagă—absolut pe nimeni. Nicăieri în apus. Am întâlnit doar gesturi de compasiune oarecum superficială, când oamenii dădeau din umeri şi, extrem de rar, adăugau—„Slavă Domnului că aici aşa ceva nu ni s-a întâmplat, nu nouă... nici mie, nici alor mei."

Lipsa de empatie—de înțelegere autentică şi profundă—*sautait aux yeux*!

Unica formă de compasiune la care

The only form of compassion The Western World had developed for itself was Charity—the charity that Oscar Wilde was so very much against. Even long before he felt it on his own skin (he merely intuited that it would be there in the pipeline for him too in the months before his death).

The worst effect of Communism institutionalised for a solid half century in half Europe remains the irrecoverable **Silence**: the events, and feelings and opinions, that all those who lived them have taken to the grave with them.

So many of them people. So many of them events. So many of them emotions.

As the very last survivor of two large families numbering together more than two dozen, the number of questions I would like to ask the dead members of my mother's and my father's respective families about their past lives is more than infinite. More particularly so, when they include outstanding Philosophers, Academicians, and Parliamentarians.

And that is where Romanian history has **a Black Hole** extending over an interminable half century. How could the darkest Middle Ages be allowed to be 'made possible' right in the midst of Twentieth Century civilization, and right in the heart of the 'most civilized' of all the

a ajuns lumea apuseană e Caritatea—care îi displăcea atât de mult lui Oscar Wilde. Chiar înainte s-o simtă pe pielea lui (intuise doar că îl aştepta şi avea s-o simtă în lunile de dinaintea morții).

Cea mai cumplită consecință a comunismului instituționalizat vreme de jumătate de veac peste jumătate de Europă rămâne această **Tăcere** de nerecuperat: toate incidentele, trăirile şi convingerile îngropate odată cu cei cărora le-au aparținut.

Atâtea personalități... Atâtea incidente... Atâtea emoții... Căzute în ghearele uitării eterne!

Cum sunt cel din urmă supraviețuitor a două familii numeroase, care adunau laolaltă peste douăzeci de persoane, numărul de întrebări pe care aş dori să le pun celor ce au pierit deja din familiile mamei şi tatălui meu despre viața lor din trecut este nesfârşit de mare. Cu atât mai mult cu cât e vorba de Filozofi, Academicieni, Parlamentari de seamă.

Vorbim aici de o **gaură neagră**—*a Black Hole*—în istoria României, care se întinde peste o jumătate de secol ce parcă nu se mai termina. Cum a fost oare cu putință să i se îngăduie celui mai crunt Ev Mediu să „existe" chiar în miezul civilizației secoulului XX, drept

Five Continents?

Though having been dead for more than a dozen years **before** the advent of Communism in Romania, the case of Mihail C. Vlădescu remains that of a victim in point. Constructing his biography is a near impossibility. Or an achievement at the level of a super-Doctoral Dissertation. Judging only by the amount of research involved.

For this particular Noica wrote at a time when Noica-the-Philosopher was a mere nine-year-old, and The-Venerable-Monk Noica—the philosopher's son—was about fifteen years away from being born.

Last but not least, there is the mighty literary connection: Cei Trei Crai de la Răsărit—all of them ***Crai de Curtea Veche***—were, in fact, four: as the group of three very close friends in the 1930's—NOICA + ELIADE + CIORAN—was over time completed by a fourth, namely by Eugen IONESCU. Or ***Ionesco***, for short. The Unique Ionescu. *Membre de l'**Académie Française**!*

Have there been, I presume to ask, any invisible, imperceptible, unforeseen links to be established with the very Spirit in which this Vlădescu conceived and achieved the Writings assembled together in these ten volumes?

în inima celui mai „civilizat" dintre toate cele cinci continente?

Cu toate că a încetat din viață cu mai bine de doisprezece ani **înainte** de instalarea comunismului în România, Mihail Vlădescu, cel care i-a căzut victimă, e un caz emblematic. E aproape cu neputință să-i reconstruim biografia. Numai o cercetare ce ar depăşi nivelul unei lucrări doctorale ar putea eventual afla. Efortul de cercetare care s-ar impune ar copleşi pe oricine.

Aceasta întrucât acest Noica despre care vorbim a scris într-o vreme când Noica-Filozoful abia dacă avea nouă ani, iar Venerabilul Călugăr Noica—fiul filozofului—n-avea să se nască decât cu vreo cincisprezece ani mai târziu.

Şi nu în ultimul rând, să ne gândim la o legătură literară extrem de puternică: Cei Trei Crai de la Răsărit—toți trei ***Crai de Curtea Veche***—erau de fapt patru: grupul celor trei prieteni extrem de apropiați din anii 1930—NOICA + ELIADE + CIORAN—a ajuns să includă, peste ani, un al patrulea, pe Eugen IONESCU. Pe scurt, *Ionesco*. Inegalabilul Ionescu. *Membre de l'**Académie Française**!*

Au avut ei oare afinități nevăzute cu spiritul în care Vlădescu şi-a realizat scrierile sale din cele zece

volume alăturate?

[Text tradus din limba engleză de Lidia Vianu]

Alexandrina and Constantin Vlădescu's twelve children... on their own.
Copiii Familiei Alexandrina şi Constantin Vlădescu – cei doisprezece... fără părinții lor !

POST SCRIPTUM. Mihail C. Vlădescu uneori prefera ortografia **Michail**, cum se poate confirma pe coperta uneia din cele cinci cărți pe care şi le-a publicat singur în deceniul care a urmat Primului Război Mondial. **Michail** sună atât de biblic, şi atât de aproape de Arhanghelul Michail! Scria des şi sub pseudonimul **Alexis V. Drăculea**. Unde **Alexis** reprezenta Alexandria, oraşul de baştină al întregii familii Noica; inițiala **V** reprezintă, fără îndoială, patronimul Vlădescu. Dar **Drăculea**? E greu... Îmi aduc aminte vag că mama vorbea despre *o moşie Drăculeşti* pe care tatăl ei Constantin Vlădescu, primar al oraşului Alexandria, o ținuse în arendă o bună bucată de vreme înainte de anul 1900, sub domnia regelui Carol I.

Operele lui
Mi(c)hail C. Vlădescu

[pseudonim] **Alexis V. Drăculea**

(1886-1931)

1906	G. I. Ana	*Florica*. Dramă în 5 acte	Bucureşti. Minerva. Institut de Arte Grafice şi Editură
1912?	Michail C. Vlădescu	*Voica*. Dramă în 5 acte	Tipografia cooperativă „Poporul"
1913	Mihail C. Vlădescu	*Înțelegerea Cordială şi România*	Bucureşti. Noua Tipografie profesională Dimitrie C. Ionescu
1915	Mihail C. Vlădescu	*Jurnalul unui Războinic*	Bucureşti. Depozitul la Librăria Alcalay & Co. Tipografia profesională Dimitrie C. Ionescu
1918	Alexis V. Drăculea	*Jurnalul meu de răsboiu*	Bucureşti. Tipografia profesională Dimitrie C. Ionescu
1918	Alexis V. Drăculea	*În retragere.* Schițe şi nuvele din răsboiu	Bucureşti. Tipografia profesională Dimitrie C. Ionescu
1920	Mihail C. Vlădescu. Deputat de Teleorman	*(Un alt) Noica contra Iorga*. Politica Economică şi Noua Democrație. Discurs rostit în şedința Camerei de la 28 decemvrie 1920	Bucureşti. Imprimeria Statului
1921	Mihail C. Vlădescu. Deputat de Teleorman	*Ruşii, nemții şi noi*. Rostit la răspunsul la adresă în Camera Deputaților în şedința de la 9 decemvrie 1921 relativ la Politica Externă a D-lui Take Ionescu, Alianța cu Polonia	Bucureşti. Imprimeria Statului

Alexis V. Drăculea

Ioana. Tragedie în 3 acte

1928

1922	Alexis V. Drăculea	*Între Venus şi Marte.* Nuvele	Bucureşti. Tipografia profesională Dimitrie C. Ionescu
1923	Mihail C. Vlădescu. Fost deputat	*Generalul Averescu. Sămănătorul de ofensive*	Bucureşti. Atelierele „Adeverul" S.A.
1925	Mihail C. Vlădescu. Fost deputat	*Problema Comandamentului. Două sisteme*	Bucureşti. Institutul de Arte Grafice „Lupta". N. Strolià
1928	Alexis V. Drăculea	*Ioana.* Tragedie în 3 acte	Bucureşti. Institutul de Arte Grafice „Îndreptarea"
2013	Alexis V. Drăculea	*In Retreat. În retragere.* Parallel Texts	Contemporary Literature Press

Lidia Vianu

Un mister nedezlegat

Conform Catalogului Bibliotecii Academiei („Bibliografia Națională Retrospecivă”, http://www.biblacad.ro/bnr/brmautori.php?aut=v&page=640&limit=40), piesa *Florica* (1906) a fost scrisă de „Mihail C. Vlădescu”, cu toate că pe carte autorul semnează G. I. Ana.

Conform Catalogului Bibliotecii Centrale Universitare, piesa *Florica* a fost scrisă de G. I. Ana—autor care nu figurează cu nicio altă carte în vreunul din cataloage.

Biblioteca Academiei trece sub numele „Vlădescu, Mihail C. (1865-1944)” şi volumul „*Lacrimi adevărate. Nuvele.* [De] C. Mihail Vlădescu. Bucureşti, Minerva, Inst. de Arte grafice şi Editură, 1915. (19,5 x 10,5). 112 p. 30 bani. (Biblioteca Minervei, nr. 169)”.

Aflăm, însă, pe un site cu biografii literare corecte, că volumul *Lacrimi adevărate,* apărut în anul 1915, a fost volumul de debut al scriitorului George Mihail Vlădescu (1885-1952). Pe de altă parte, Crispedia nu menționează deloc pe Mihail C. Vlădescu, nici pe G. I. Ana, şi prin urmare nici nu atribuie piesa *Florica* (1906) vreunuia dintre ei (http://www.crispedia.ro/George_Mihail_Vladescu_-_biografia__viata__activitatea_si_opera_literara).

Rămâne să identificăm de unde vin datele naşterii şi morții acelui Mihail C. Vlădescu din Catalogul Bibliotecii Academiei: 1865-1944.

Ele apar pe site-ul intitulat „Compendium” ca aparținând unui „profesor de botanică şi om politic român”, cu numele de Mihail Vlădescu (http://www.compendium.ro/pers_detalii.php?id_pers=2264&prenume_pers=Mihail&nume_pers=VLADESCU).

Următoarele volume provin din biblioteca personală a lui C. George Sandulescu, nepotul lui Mihail C. Vlădescu **(1886-1931)**—fiul surorii scriitorului. Ele aparțin fără nicio îndoială celui de care ne ocupăm:

[1912]	Michail C. Vlădescu	*Voica*. Dramă în 5 acte	Tipografia cooperativă „Poporul”
1913	Mihail C. Vlădescu	*Înțelegerea Cordială şi România*	Bucureşti. Noua Tipografie profesională Dimitrie C. Ionescu
1915	Mihail C. Vlădescu	*Jurnalul unui Războinic*	Bucureşti. Depozitul la Librăria Alcalay & Co. Tipografia profesională Dimitrie C. Ionescu
1918	Alexis V. Drăculea	*Jurnalul meu de răsboiu*	Bucureşti. Tipografia profesională Dimitrie C. Ionescu
1918	Alexis V. Drăculea	*În retragere*. Schițe şi nuvele din răsboiu	Bucureşti. Tipografia profesională Dimitrie C. Ionescu
1922	Alexis V. Drăculea	*Între Venus şi Marte*. Nuvele	Bucureşti. Tipografia profesională Dimitrie C. Ionescu
1923	Mihail C. Vlădescu. Fost deputat	*Generalul Averescu. Sămănătorul de ofensive*	Bucureşti. Atelierele „Adeverul” S.A.
1925	Mihail C. Vlădescu. Fost deputat	*Problema Comandamentului. Două sisteme*	Bucureşti. Institutul de Arte Grafice „Lupta”. N. Stroliă
1928	Alexis V. Drăculea	*Ioana*. Tragedie în 3 acte	Bucureşti. Institutul de Arte Grafice „Îndreptarea”

Data 1912 pentru piesa *Voica* nu apare trecută nicăieri în volumul publicat de autor. Ea este stabilită de Biblioteca Academiei. Este o dată plauzibilă, având în vedere că—aşa cum afirmă prefața autorului însuşi la *Voica*—este vorba de „prima” lui „încercare”, semnată Mic̲hail C. Vlădescu. Cu 16 ani mai târziu, Vlădescu semnează o a doua încercare cu pseudonimul Alexis V. Drăculea: această a doua încercare este de

fapt o rescriere a primeia, probabil în speranța că „Se va găsi și pentru noi în România Mare o scenă care să ne dea adăpost".

Prefața lui George Sandulescu la această ediție tentativă de Opere Complete de Mihail C. Vlădescu începe prin a spune că existența scriitorului este învăluită în mister. A murit la vârsta de 45 de ani. Curând după moartea lui, teama familiei de opresiunea regimului comunist l-a îngropat a doua oară. Născut la câțiva ani după ce Mihail C. Vlădescu dispăruse, George Sandulescu nu a avut niciodată informații clare despre acest unchi. Din cei 12 copii ai familiei Vlădescu, niciunul nu a rupt tăcerea.

Tot ceea ce ne poate spune George Sandulescu este că unchiul său scriitor a studiat Dreptul la Universitatea Bucureşti, a fost apoi soldat în primul război mondial, şi de asemenea a fost gazetar, deputat, comentator al politcii țării şi al strategiei militare. Era un om înstărit. Găsim şi în cărțile lui Vlădescu dovezi că aşa au stat lucrurile. Aceste cărți pe care le publicăm acum păstrează nemodificate ortografia şi punctuația autorului de la începutul secolului XX.

Mihail C. Vlădescu sub numele real şi încă două pseudonime. Întâi se semnează **Michail** (scris ch) C. Vlădescu în drama în 5 acte *Voica* (1912?). Trei volume de proză (*Jurnalul meu de răsboiu*, 1918; *În retragere*, 1918; *Între Venus si Marte*, 1922) şi tragedia în 3 acte *Ioana* (1928) sunt semnate de el sub pseudonimul **Alexis V. Drăculea**.

Michail are rezonanță Biblică şi în acelaşi timp trimite la Arhanghelul Mi(c)hail. **Alexis** trimite la Alexandria, oraşul de origine al întregii familii Noica, familia mamei lui Mihail C. Vlădescu. **V** are fără îndoială legătură cu numele de familie Vlădescu. Cât despre **Drăculea**, sensul nu este desluşit. Nepotul scriitorului, C. George Sandulescu, editor al Operelor lui complete, îşi aminteşte că mama lui, Elena Săndulescu, sora lui Mihail C. Vlădescu, vorbea de Drăculeşti, moşia arendată de Constantin Vlădescu, tatăl ei, primarul oraşului Alexandria: toate acestea se petreceau înainte de anul 1900, sub domnia regelui Carol I.

Aflăm câte ceva din cărțile înseşi. De pildă, prefața la piesa *Voica* ne indică oarecum data publicării ei îninatea celorlalte, ea fiind o „primă încercare". Pe de altă parte anul 1912 ar putea fi corect, dacă mergem în direcția Bibliotecii Academiei şi

includem între scrierile acestui Vlădescu şi piesa *Florica*, apărută în 1906 sub (probabil) pseudonimul G. I. Ana. Dar atunci *Voica* n-ar mai fi o „primă” încercare?

Am putea invoca două deducții în favoarea ideii că *Florica* a fost scrisă de aceeaşi mână ca *Voica* şi *Ioana*.

Prima deducție ține de textul propriu-zis.

Toate cele trei piese sunt fie „tragedie” (*Voica*), fie „dramă” (*Florica* şi *Ioana*). Subiectul lor este morala satului românesc, nunta țărănească, mirajul tânărului boier imoral şi nefericirea de tip „Ofelia”, *toute proportion gardée*.

Personajele sunt şi ele aceleaşi: eroina principală, mirele ostil care descoperă idila ei cu boierul, tatăl ei, mătuşa ei—care a fost şi doica boierului tânăr, boierul însuşi şi servitorul lui. În *Voica* şi *Ioana*, până şi numele lor sunt identice.

Florica 1906 G. I. Ana	*Voica* ?1912 Mihail C. Vlădescu	*Ioana* 1928 Alexis V. Drăculea
„Alexandru Radu, **tatăl Floricăi** Dumitru, băiat din sat FLORICA Rada, **mătușa Floricăi și doica lui Alexandru** Maria, fata din sat Ahmet, păzitor”.	„Teodor Pavel, **tatăl Voichii** Radu Un servitor VOICA Crisanta, **mătușa Voichii și doica lui Teodor”**	**„Teodor Pavel Radu** Trandafir IOANA **Crisanta”.**

Diferă minimal deznodământul: după ce este părăsită de boier, Florica face ce poate ca să nu nască pruncul nelegitim; Voica se spânzură; Ioana înnebuneşte.

În rest evenimentele decurg aproape identic. Boierul o curtează pe tânăra țărăncuță, care se află în ajunul nunții. El cere ajutorul doicii lui—mătuşa fetei. În toate trei piesele fata este orfană de mamă şi crescută de această mătuşă, sora mamei ei. Inevitabilul se produce. Când şi-a pierdut „curățenia”, eroina renunță la nuntă, iar

boierul pleacă, la rugămințile doicii. După scurtă vreme revine, dar tânăra țărancă nu-l mai interesează. De aici decurge sfârşitul fetei şi al piesei.

Este de presupus că un subiect tratat atât de asemănător aparține aceluiaşi autor. Motivul rescrierii ar putea fi, desigur, dorința autorului de a se conforma cerințelor scenei, pentru ca piesa să ajungă să fie jucată.

Fie că autorul *Floricăi* este unul şi acelaşi cu autorul *Voicăi* şi *Ioanei*, fie că nu, la acest punct asemnările dintre cele trei piese nu stârnesc mari curiozități.

Ajungem acum la a doua deducție, care—se va vedea—este mai mult o întrebare decât o concluzie.

În anul 1922—an important pentru literatura europeană, marcat de James Joyce şi T.S. Eliot—Mihail C. Vlădescu scrie *Între Venus şi Marte*, volum de nuvele, sub semnătura Alexis V. Drăculea. Nu este prima carte semnată cu acest pseudonim. Vlădescu semnase la fel alte două cărți înainte. Este de notat faptul că acest pseudonim este folosit numai în cazul literaturii propriu-zise, al lumilor inventate. Volumele de texte reale, discursurile în Parlament, comentariile politice şi militare, cum ar fi *Înțelegerea Cordială şi România, Jurnalul unui Războinic, Generalul Averescu sămănătorul de ofensive, Problema Comandamentului*, sunt semnate simplu, cu numele adevărat, uneori urmat chiar de informația „Deputat de Teleorman”, ori „Fost deputat”. În ce priveşte piesa *Voica*, acolo autorul foloseşte doar un „c” în plus la numele Mi(c)hail.

Ce anume l-a făcut oare pe Vlădescu să-şi deschidă cartea de nuvele din anul 1922 cu o scrisoare datată „octombrie 1922” şi trimisă de la „Mănăstirea Snagov”? Nu ştim cine anume este autorul ei, pentru că cel care o scrie refuză s-o semneze, în semn de dezaprobare față de conținutul cărții—nu înainte de a ne fi oferit totuşi elementele esențiale ale unei posibile identități. Deducem din rândurile lui, indirect, şi ceva din identitatea scriitorului însuşi.

Nemulțumitul cititor se adresează celui care a scris volumul în cauză: „Drăculeo”!

El intră direct în subiect: „criza” literară a anilor 1920... E de la sine înțeles că epistola este şi ea imaginară şi că ea clarifică, fie şi prin ideea de opoziție, părerile

autorului însuşi. Cititorul anonim are nostalgia tradiției de morală, omenie şi cuviință din literatura română. Alexis V. Drăculea sfidează această tradiție prin „neastâmpăr", „sete de observație nemiloasă şi crudă", „străini pripăşiți de prin toate părțile", „dorințe" şi "violență".

Contează mai puțin judecățile literare, ele aparținând în fond autorului însuşi. Fără doar şi poate că Vlădescu a simțit cutremurul din lumea literaturii occidentale din anul de grație 1922, anul Modernismului. Pe noi ne interesează însă, mai terestru şi mai puțin literar, poate, cine era de fapt acest Vlădescu? De unde pseudonimul lui, şi de ce oare *Florica* este semnată G. I Ana? Este oare şi *Florica* piesa lui?

Primele cuvinte ale scrisorii închipuite cu care începe *Între Venus si Marte* par să arate o cale: Mănăstirea Snagov. Urmează încă un indiciu: cearta dintre „Dănuleşti şi Drăculeşti". Cititorul anonim se declară urmaş al Dănuleştilor.

Este vorba aici de cele două familii domnitoare rivale cândva în Valahia. Dănuleştii se trag din Dan I, fiul lui Radu I cu Doamna Ana. Există oare vreo legătură posibilă cu numele declarat al autorului piesei *Florica*, G. I. Ana?

Mănăstirea Snagov, pe de altă parte, este—legenda spune—mormântul lui Vlad Țepeş, denumit şi Drăculea, fiu al lui Vlad Dracul, aşadar din neamul Drăculeştilor.

Doar că în, cartea lui Vlădescu, urmaşul Dănuleştilor scrie tocmai din această Mănăstire Snagov, pentru a-l certa pe urmaşul Drăculeştilor, „fie el şi neautentic"...

Vlad şi Vlădescu? Moşia Drăculeşti... Hotărât lucru: atunci când istoria înghite soarta unui om, chiar dacă literatura ni-l arată de parcă ar fi încă în viață, nimic nu-l poate deconspira. Acest lucru este la fel de adevărat ca şi faptul că nici rafturile care gem de cărți despre *Finnegans Wake* de James Joyce nu ne pot spune nimic mai mult decât ceea ce autorul a vrut el însuşi să ne spună.

Pe lângă CH, Piesa *Voica* mai are sub numele autorului şi un semn: **□.**

În plus, încă din 1906, în *Florica*, găsim câteva rânduri enigmatice şi totuşi lămuritoare, ca un fel de Cuvânt înainte: *„...cartea de față n'o să vă placă!… Ea e o irupție* **sălbatică**, *în literatura noastră contemporană. O origină umilă – cum am mai spus.* **La revendicări o să fim însă mulți**. *Fericit sar! Strâng mâna. Îmbrățişez pe toți.*" Semnat: **„ANA".**

Întrebarea cu care am început rămâne: am înțelege oare altfel aceste cărți dacă

am şti mai clar cine a fost Mihail C. Vlădescu? Poate că ele nu sunt singurele lui scrieri? Se va găsi, nădăjduim, un cercetător care să încerce imposibilul. La aproape 585 de ani de la naşterea lui Vlad Tepeş, cunoscut occidentalilor sub numele de Dracula, şi la aproape 130 de ani de la naşterea lui Vlădescu-Drăculea ___

Cu atât mai mult cu cât Mihail C. Vlădescu a fost nu numai unul dintre scriitorii Modernişti ai României: el a fost şi om politic. Dovedesc acest lucru discursurile lui în Parlamentul României, ca Deputat de Teleorman. Găsim în aceste discursuri o remarcabilă inteligență vie, o ironie muşcătoare, o prezență de spirit cuceritoare, şi o cunoaştere impecabilă a situației internaționale interbelice. O adevărată personalitate a anului 1922... Ca să-l parafrazăm pe cronicarul Miron Costin din veacul al XVII-lea, „Nasc şi la Alexandria oameni.”

Bucureşti, Miezul nopții, 31 decembrie 2014

Alexis V. Drăculea

Ioana

Tragedie in 3 acte

Editat de
George Sandulescu şi Lidia Vianu

Contemporary
Literature Press

http://editura.mttlc.ro
The University of Bucharest. 2015

„Se va găsi şi pentru noi în România
Mare o scenă care să ne dea adăpost?"

(Familia lui Pavel)

CONTEMPORARY
LITERATURE PRESS
http://editura.mttlc.ro
The University of Bucharest. 2015

PERSOANELE:

TEODOR
PAVEL
RADU
TRANDAFIR
IOANA
CRISANTA

ACTUL I

(Un parc la moşia părintească a lui Teodor)

SCENA I

Teodor, Pavel şi Radu

(Radu şi Pavel în picioare, îşi învârtesc căciulile în mână, Teodor stă pe o bancă întors cu spatele spre ei)

Pavel

(către Radu)

De geaba, nu vrea... . Tu nu vazi că nu se uită la noi? Nu ne bagă în seamă... Gândul lui e în altă parte.

Radu

Ascultă. Vorbeşte-i mereu... Una e când vine de la tine, alta când i-o spun eu.

Pavel

(către Teodor)

Boerule.

Teodor

Ah! Ce plictiseală. Ce bucluc mi-a lăsat tată-meu... Să văd de moşie. Da nu e de mine. Nu face... Ai atâta răspundere, e atâta bătae de cap. Fie-care îţi cere câte ceva. Toţi vor să te asculte, să te vadă... Să le dai ordine, să strigi de dimineaţă până în seară. Am ameţit. M'au asurzit. M'am zăpăcit...

Pavel

Boerule.

Teodor

Ce pofteşti?

Pavel

Să ne asculţi niţel. Două vorbe am şi isprăvesc.

Teodor

Te rog.

Pavel

Fă-ne cheful. Rămâi.

Teodor

Iar? Acelaş cântec?

Pavel

Ţine gineri-meu. Zău să nu te superi. I-a căşunat lui, ce să-i fac? Spune d-ta... Cum să scap?

Teodor

Îmi pare rău moşule. Pentru mine e mare cinste că mă poftiţi la nuntă, dar nu pot. Lăsaţi-mă.

Pavel

Coane Tudoriţă...

Teodor

Te ţii ca un scai de mine.

Pavel

Facem masă cu dar. Cum e obiceiul la ţară. Şi vrem să ne fălim cu d-ta. Rămâi boeraşule. Aşa am pomenit, să avem şi câte un boer între noi...la o bucurie mare ca asta. Altfel nu ne întindeam atâta la vorbă. Ne ştii, suntem la locul nostru. Ne cunoaştem lungul nasului.

Teodor

Țineți mult?

Pavel şi Radu

Ne mai întrebi?

Teodor

Vă face atâta plăcere? De ce, nu înţeleg...

Pavel

Pe cine punem în fruntea mesei? Mai avem pe altul? La cine o să ne uităm ca la soare? O să fie lăutari, joc, veselie, una alta... Ştii, cum e datina. N'are să-ţi pară rău. Doamne fereşte!Vino. Ţine minte, asta n'o vezi în toate zilele.

Teodor

(neîncrezător)

Am vre-un rost...!

Radu

Lasă coane Tudoriţă... E socoteala mea. Să vadă satul, că ţii la mine. Ce-ţi pasă, eu mă fudulesc cu d-ta!

Teodor

Sânt aşa la preţ?

Radu

Ce, puţin e, să ai boerul printre nuntaşi? Îţi dai seama? Ce necaz o să le fie! Câţi n'o să râdă în sec, din ăi care stau pe afară şi aruncă cu ochiul peste gard. Mă crez după asta! Ce vii d-ta la oricine? Trebue să fie om, să te primească. Să ştie, să aibă rost... asta nu e treabă de orice fleac, ...de orice nepricopsit de pe drum...

Teodor

Bine. Îţi făgăduesc.

Pavel

Să trăeşti boerule. Să-ţi dea Dumnezeu sănătate. E bine să te amestici cu opinca. Îţi foloseşte, să ştii... Din părinţi aşa am pomenit. Aşa era înainte vreme şi era bine. Acum s'a schimbat lumea. Da ce ne pasă nouă? Noi facem ce am apucat.

Teodor

Vă rog să mă lăsaţi singur. Am de lucru. Aştept pe cineva. Să nu ne vadă împreună.

Pavel

(înclinându-se)

Cum ţi-e porunca.

Radu

Coane Tudoriţă, vă găsesc tot aici în grădină?

Teodor

Când?

Radu

Mai încolo.

Teodor

Ce veniţi iar pe capul meu?

Pavel

Nu te speria boerule...

Radu

(către Teodor)

Am eu o vorbă. Trebue s'o ştim numai noi.

Teodor

Da, da. Grăbiţi-vă.

Pavel

Să trăeşti.

Teodor

Rămâneţi sănătoşi. Duminică atunci...adică mâine.

Pavel

Aşa boerule, aşa. Ne-am înţeles.

Teodor

Îmi mai aduceţi aminte.

Pavel
(către Radu)

Să ai grije tu.

Radu

Las pe mine, eu răspund.

Pavel

Aşa, e cheful tău.

Radu

Al nostru tată socrule.

Pavel

Al nostru băete. Fie! (pauză) (către Radu îl ia la o parte) Da ăsta cam râde de noi.Tu băgaşi de seamă?

Radu

Ferească sfântul. Ce om de treabă! Se poate să vorbeşti aşa de el tată socrule?

Teodor

Ah! Duceţi-vă... Numai scap de voi? (aparte). M'au pisat destul! (întinzând mâna lui Pavel) Moşule, noroc să le dea Dumnezeu copiilor. Radu e prietenu meu, îl cunosc, am copilărit cu el. Să n'ai grije, îl iau pe seamă. O s'o facă fericită. Să auzim de bine.

(Radu şi Pavel ies)

Ştefan Dimitrescu: Sfat

CONTEMPORARY
LITERATURE PRESS

http://editura.mttlc.ro
The University of Bucharest. 2015

SCENA II

Teodor, Crisanta, apoi Trandafir

Teodor

Doico... ştii... iar am încurcat-o!

Crisanta:

Da ce făcuşi?

Teodor

M'am răzgândit. Am rămas de nuntă, închipueşte-ţi... Eu nu stric nimic.

Crisanta

Pe naiba!

Teodor

S'a hotărât. Nu mai mă schimb. Să mă fac de râs...?

Crisanta

Glumeşti? Ori vorbeşti cum se cade?

Teodor

Nu te supăra. Radu şi Pavel... s'au ţinut de capul meu.. Ce să le fac? Eu de ce sunt de vină? La urma urmei, pentru ce n'aş rămâne?

Crisanta

(enervată)

Rămâi... na!. Ce eu te opresc? Dacă îţi place? Auzi vorbă! Cum o să te gonesc? Am vre-o putere?

Teodor
(îi arată banca)

Stai jos.

Crisanta
(voind să plece)

Nu. Am isprăvit.

Teodor

Te- ai supărat! (vrea s'o aşeze) Stai, c'o să ne înţelegem.

Crisanta

Eu din spre partea mea, ţi-am spus, tot ce aveam. Nici vre-o treabă pe aici nu faci, nici vre-o pricopseală. Numai ca să zăpăceşti fetele oamenilor din sat, nu e faptă de boer mare asta. Orice mi-ai spune. De geaba, nu-ţi şade bine.

Teodor

Ascultă-mă... Eşti femee deşteaptă. Nu e nimic între mine şi nepoata ta. De ce mă bănueşti? Ce-ţi închipui?

Crisanta

Ştiu eu ce e în sufletul ei. Nu mă învăţa tu pe mine. Vorba ei de alaltăeri... nu mi-a plăcut de loc. M'a pus pe gânduri.

Teodor

N'ai nici o grijă.

Crisanta

Ba am!... De ce ai trimis după mine?

Teodor

Ca să te văd. Mi-eşti dragă...

Crisanta

Of! nu mai poţi... Prefăcutule!

Teodor

Nu, zău.

Crisanta

Te-ai topit foc. Eu sunt ca de alde Pavel sau Radu? Aşa crezi? Să mă încânţi cu vorba? Aoleu, rău mă cunoşti!

Teodor

Doico, mă port bine. Am şi eu o rugăciune... (pauză) Fă-mi vorbă cu Ioana.

Crisanta

N'am auzit bine. Mai zi odată, că am îmbătrânit. Să-ţi fac vorbă...? Cu cine ziseşi..? Să te ajut eu? Par'că aşa am înţeles... Fiindcă te-am doicit, să-mi batjocoresc neamul... neamul meu! Asta vrei? Mult te-a tăiat capul!

Teodor

Vreau să vorbim amândoi... de faţă cu tine. Merg acolo sau adu-o aici. E o minune fata asta. Îmi place aşa de mult. Stai atâta pe gânduri!

Crisanta

(făcându-şi cruce)

Luai-ar Dumnezeu frumuseţea! Să se isprăvească odată frate. Mi-au albit capul cu asta. Care cum o vede, uite aşa'mi vorbeşte... Par'că e un făcut, în fiecare zi îmi bate câte unul capul. Ce să-i fac eu, dacă a făcut-o măsa frumoasă? Biata soru-mea! Dumnezeu s'o erte... Unde e s'o vadă? Leită ea... Seamănă... ca două picături de apă.

Teodor

O iubesc, nu înţelegi?

Crisanta

Tu?

Teodor

Eu.

Crisanta

Da năzdrăvan eşti!... Ai poftă de gâlceavă? Nu înţelegi, că e logodită, are bărbatul ei, mâine o cunună... Cum să mă gândesc eu, mătuşa ei, în ceasul ăsta, la asemenea lucruri? Doamne, iartă-mă, par'că nu eşti în toată firea!

Teodor

Am o dorinţă nebună . Nu plec până n'am s'o văd.

Crisanta

Potoleşteţi-o... Alt leac nu e. Mi-eşti drag că te-am crescut şi ai supt lapte dela sânul meu. Încolo nici n'aş mai sta de vorbă cu tine. Nu te juca cu focul, să-mi îndemni fata la cine ştie ce păcat ... Adu-ţi aminte, sunt femee bătrână şi ştiu ce vorbesc.

Teodor

Aş fi un nemernic...

Crisanta

Nu e slobodă măiculiţă!

Teodor

Radu n'o să ştie...

Crisanta

Vorbe de clacă! Om în toată firea eşti? Lasă-mă să mă duc. Să răsuflu. M'ai albit aici. Mă îmbolnăvişi. D'aia m'ai chemat?

Teodor

Trebue s'o văd.

Crisanta

Fă ce pofteşti. Du-te. Încearcă singur. Numai să poţi. Da nu cu mine! (se depărtează)

Teodor

Nu-ţi iei ziua bună? Nu-mi dai nici mâna?

Crisanta

Pune caii la trăsură... Dă-le bice, nu te mai uita în urmă... Altfel, nu mâna... (arată) Cotul! Te ştiu când erai mic, cât un buric. Când te băgam în albie şi te scăldam... Ce erai pe atunci? Un cocoloş de carne, un vierme... Mă uit te-ai făcut mare... Ce mândreţe de om! Ce să-ţi fac eu, dacă tot nu ai minte? Sunt aşa de îmbrobodită? Nu-mi dau eu socoteala după ce umbli? Mă fac luntre şi punte, mă pui de-a curmezişul... Ce vrei tu, cinstea fetei, asta nu, nu poţi s'o ai. Niciodată. (vrea să iasă)

Teodor

Stai, nu te repezi.

Crisanta

Şezi frumos nu te apropia... Auzi ce am ajuns! Ce să-mi ceară? La ce i-a râmnit inima. Lasă că nu te prăpădeşti. N'a murit până azi nimeni din dragoste. Eu n'am auzit de treaba asta. (pauză) Mai zi că sunt rea! Fugi de aici! Numai îmi sta în drum... Cât eşti tu de boer, când mi se abate mie, ai văzut că nu-ţi caut... Sântem creştini... Avem o lege. Ce suntem păgâni? Să ne batem joc de copii noştri? Să poate să ne ceri asta? (Teodor face semn să fie liniştită). E, te-ai gândit? Aşa vezi. Fii om de înţeles. Aşa îţi şade

bine. Fă-mi loc să trec. Trebue să mă duc. Sunt grăbită. O să te mai vad... Să trăeşti. (iese)

Teodor
(singur)

Grebenu... Sat de oameni răi... hoţi de cai! Cine n'a auzit? Cine nu-i cunoaşte? Ce să faci...! ce poţi să faci, când îţi vorbeşte aşa? Dacă nu vrea... Trandafire! (servitorul intră)

Trandafir

Ordin conaşule.

Teodor

Tu ce zici?

Trandafir

De ce e vorba conaşule?

Teodor

De lumea asta din sat, de aici.

Trandafir

Sânt păcătoşi rău, conaşule. Nu e nici o treabă de făcut cu ei. Să nu te apropii.., Să te păzeşti ca de foc. Eu îi cunosc. Le ştiu şi măselele din gură. I-am păscut atâta vreme cu boerul bătrân. Nişte potăi.., Nişte cârcotaşi.., N'au nici un Dumnezeu.Nimic sfânt în ei.

Teodor

Da fetele lor?

Trandafir
(râzând)

Se schimbă socoteala. S-a dus vestea de ele. Potârnichile neichi!

Teodor

O vânătoare nu facem?

Trandafir

Aici e vorba. (se freacă după ureche) Să vedem dacă o merge...

Teodor

Nu eşti bun de copoi?

Trandafir

Neam de oameni răi. Să ne astâmpărăm conaşule. Să nu păţim vre-o ocară. Eu îi cunosc. E lucru dracului cu ăştia, Îţi vorbesc din suflet... Să nu intri în horă cu ei. Fetele... sânt ca edera... Când te prind nu-ţi mai dau drumul... Dragostea lor e ca boala: ori mori, ori scapi cu zile. Dă-le naibilor. Avem noi altele de făcut.

Teodor

Nu-mi vorbeşti decât de asta...

Trandafir

Să scoatem la plug, rămâne moşia nemuncită.

Teodor

Am până în gât... Mă lipsesc.

Trandafir

Fără arătură o păţim conaşule.

Teodor

Ah! Potârnichile neichii... Vreau să mănânc una. Mie nu mi-e frică. Hai la vânătoare.

Trandafir

Am înţeles. Bine. Fie şi aşa. Mergi la vânătoare de urşi, nu la potârnichi. Conaşule. E cu primejdie aici. Ştiu pe ce ai pus ochii. Ai ales-o bine. Voia e la d-ta.... Nu dau îndărăt nici odată. Nu te du nicăeri ... Îţi cade singură în palmă! Când e chimirul plin, oricare se îndeasă... Chiar cea mai cinstită, Asta e de când lumea conaşule. O trage aţa aici... În ceasul ăsta ea îţi dă târcol... A ieşit din bârlog, vine spre d-ta...

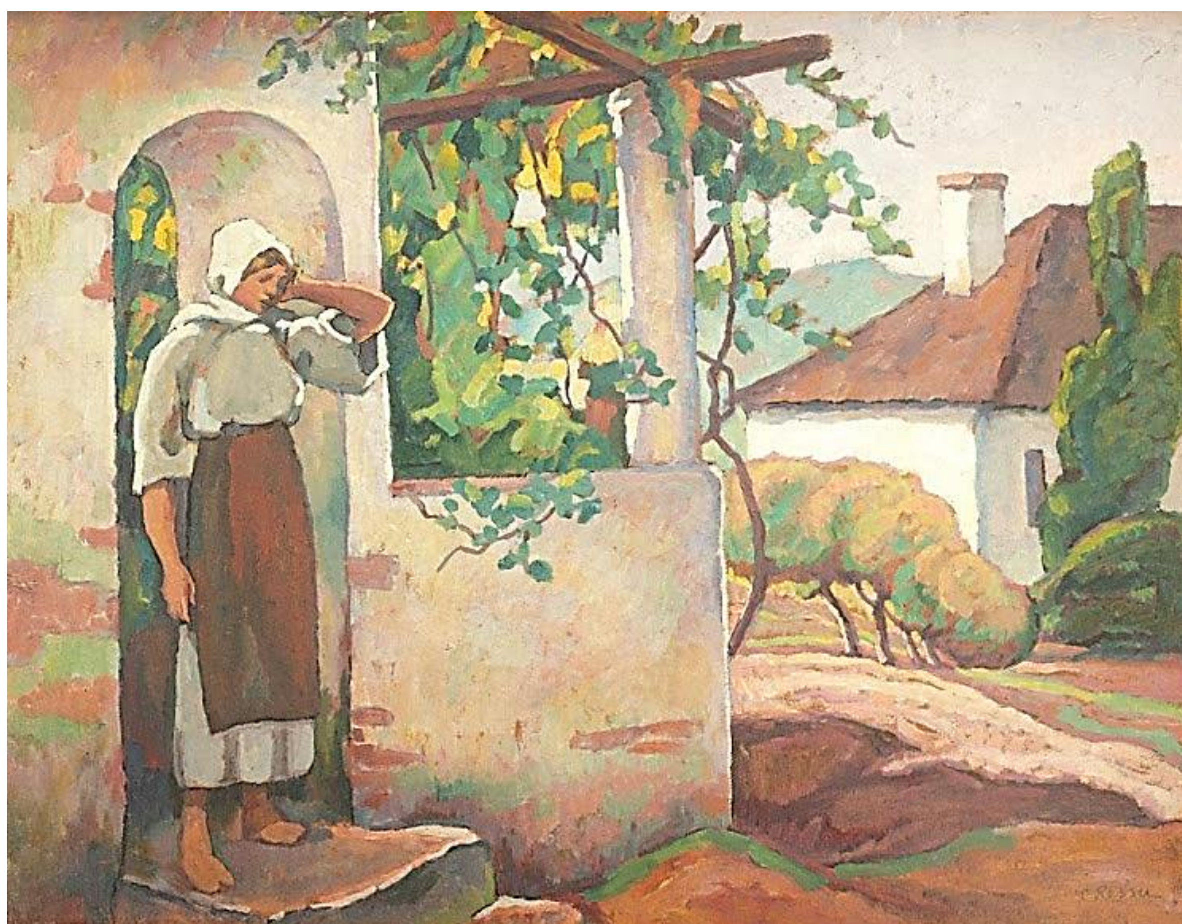
Teodor

Prostii... cum o să vie?

Trandafir

Uite, să-mi dai cu oarba, de n'o fi aşa. O văd.. E pe aici... Mişcă prin prejur... Eu le cunosc. Le ştiu năravul,,. Conaşule,,. Ţi-a pus gând rău...Ce, are astâmpăr? Stai pe loc şi aşteapt-o. (ies amândoi)

Camil Ressu: Țărăncuță în pridvor

SCENA III

Ioana, Radu

(Intră amândoi de mână, au aerul niţel speriaţi)

Ioana

De ce m'aduci aici? Pentru ce ţinuşi atâta să viu?

Radu

(după ce se uită câtva timp în ochii ei)

Sameni cu el când vorbeşti. Al dracului vă potriviţi şi la uitătură.

Ioana

Ce nu ţi-e bine?

Radu

(acelaş joc)

Uite acum... când ai închis ochii... Nu ştiu cum, ai făcut tocmai ca el...

Ioana

(cuprinsă de nelinişte)

Radule, hai îndărăt. De geaba... Aici nu stau...

Radu

(o trage de mână)

De că nu te mănâncă lupii. Vino încoa...

Ioana

(din ce în ce mai hotărâtă)

Mă duc.

Radu

Ce eşti nebună?

Ioana

Nu mai stau...

Radu

Nu-ţi pare bine că te-am adus?

Ioana

Lasă-mă... dă-mi drumul.

Radu

Când te plimb, pe la boer..?

Ioana

Nu.

Radu

Eşti la curte la el!

Ioana

Nu...Nu... Ţi-am spus.

Radu

Bine Ioano, nu m'ai tras tu de mânecă? N'ai dat tu zor,să venim aici? Aşa a fost vorba...uiţi de la mână până la gură? Ce te-a apucat fetiţo?

Ioana

Nu mai vreau!

Radu

De ce?

Ioana

Nu pot să dau ochii cu el.

Radu

Bată-te norocul!

Ioana

(cu mâna la ochi)

Mi-e ruşine, mi-e frică... Nu ştiu ce Dumnezeu am!

Radu

Ai niţică răbdare. Să vezi ce om de treabă! O să-l cunoşti la nuntă... Am copilărit amândoi. Ne avem ca fraţii.

Ioana

Ce ştiu eu de ale voastre! Lasă-mă în pace. Nu mai pune mâna pe mine. Astămpără-te că strig. (vrea s'o sărute)

Radu

Nu ne vede nimeni.

Ioana

Săraca maica tuşe! Să vadă ea, unde m'ai dus! Ce o să păţeşti, nu ti-o iartă, câte zile oi avea.

Radu

Ce-i pasă ei?

Ioana

Are o frică de ciocoi... Când aude, se încreţeşte şi se învineţeşte toată. Poate că ai tu dreptate. Îl ştii mai bine, de ai încredere...

Radu

N'avea nici o grijă.

Ioana

De ce nu m'ai vestit? Să mă fi gătit şi eu ca lumea. (pauză) Ştie? Ne aşteaptă?

Radu

Ce-ţi pasă?

Ioana

Mă luaşi cu zorul. Trebuia să-mi spui dinainte. (îşi poptriveşte părul)

Radu

De lasă, că eşti frumoasă.

Ioana

Oi fi Radule, nu sunt pentru tine? (nerăbdătoare) Da prea zăboveşte!

Radu

Ce ţi-e aminte?

Ioana

(ironic) Lucru mare! Ştie că venim? Poate n'o vrea să ne primească. O fi având altele Radule. O avea inima dată. Ce căutăm noi la el?

Radu

N'ai nici o grijă.

Ioana

Sânt o proastă. Mă frământ atâta... (aparte) Oh! De ar veni odată. De ar fi acasă!

Radu
(fredonează)

Mândro, mândro... Aşa e că am nimerit-o? Adinea-ori făceai nazuri. Acum îţi cam dă inima brânci. Am ştiut eu. Vezi că e bine să m'asculţi?

Ioana

Radule, tu n'ai nici o bănuială?

Radu

Eu?

Ioana

Uite-te în ochişorii mei...

Radu

N'am nici una. Ce bănuială?

Ioana

Spune drept. Tu -mi ascunzi ceva!

Radu

Da ferească Sfântul! Fii liniştită.

Ioana

Bine. Bagă de seamă.

Radu

Mi-eşti mai dragă ca oricând.

Ioana
(încet)

Ai aflat ceva!

Radu

Nimic.

Ioana

De ce m'ai adus aici?

Radu

Iar începi?

Ioana
(apucându-l de mâini)

Hai îndărăt.

Radu

Stai la un loc, că te leg pe urmă. Ce sunt fleacurile astea? Isprăveşte.

Ioana

Zău, nu stau... Radule, fug...

Radu
(arată)

Uite-l că vine. (către Ioana) Uite-o cum tremură ca varga. Bată-te să te bată! Ce să fie cu tine? Aşa e când vii la boer întâia oară. Ţi se tae picioarele, de aici, dela glesne... Ţine-te bine acum. Fii voioasă. (o mângâie) Da sperioasă mai eşti! (apare Teodor) Drepţi! (încet) Sărută-i mâna. Apleacă-te binişor... aşa trebue.

Dumitru Ghiață: Pridvorul cu flori

SCENA IV

Teodor, Ioana, Radu şi Trandafir

Teodor

Bravo! Ce vânt vă aduce la mine? Amândoi... Nu mă aşteptam... (către Ioana) Bună ziua. (către Radu) Bună ziua. (Le întinde mâna)

Trandafir

Am avut dreptate conaşule? (Teodor nu-l aude)

Radu

Să trăiţi.

Ioana

Sărut mâna boerule. (Ioana vrea să'i sărute mâna, Teodor o opreşte).

Teodor

Musafirii mei. Ia poftiţi... Şedeţi jos. Ce bine v'aţi gândit. Să vă repeziţi colea în deal, la curte... O palmă de loc, nu e cine ştie unde...

Radu

Da boerule. Ne facem şi noi datoria. Să vedem pe cei mari...

Trandafir

(mirat) (privindu-l pe Radu)

Ce-o fi cu ăsta?

Radu

Staţi jos. Staţi acum. (se aşează)

Ioana

Mulţumesc.

Teodor

Ei ce v'a venit? Aşa ceva nu visam... E mai frumos de cât îmi închipuiam... (îi ceartă cu degetul) Ai tăcut adinea-ori. Nu mi-ai spus nici un cuvânt ştrengarule. Ai vrut să mă iei fără veste?

Radu

Am venit să-ţi mulţumim. Uite-ne amândoi...

Teodor

Mie?

Radu

Da cocoane Tudoriţă. Dumitale...

Teodor

Pentru ce?

Radu

Pentru cinstea pe care ne-o faci... E cinstea prea mare. Şi n'o uităm. Aşa e Ioano? Vii Duminică la nunta noastră. Ne-ai făgăduit... (către Ioana) Nu mă lăsa singur. Spune şi tu ceva...

Ioana

Vii la nunta noastră!

Teodor

Viu. Da nu e sigur. Staţi... să vedeţi... Viu nu viu?

Ioana

Aoleo! Păi aşa merge? Cum ai spus?

Teodor

Poate îmi schimb părerea.

Ioana

(râde din ce în ce mai tare)

Eşti după cum bate vântul? Bine boerule, dacă e aşa... Atunci ascultă colea. Cu noi să nu te joci...Vezi să te ţii de cuvânt.

Teodor

Nu vă închipuiţi în ce încurcătură am intrat. Am telegrafiat... Mi-am făcut bagajele... Ştiu eu ce e de făcut?

Ioana

Lasă-le încurcate... Rămâi cu noi!

Teodor

Aşa mă înveţi?

Radu

C'o să fie bine...

Ioana

Adu-ţi aminte, vorba e vorbă. Pe unde iese vorba iese şi sufletul. Pe urmă, vorba e lucru sfânt. Aşa am pomenit. Aşa e la noi... De ce ar fi la d-ta altfel?

Trandafir

Desgheţată e! Pe unde scoţi cămaşa, conaşule?

Radu

(convingător)

Da ai de lucru coane Tudoriţă! Ce ai isprăvit? E câmpul ne arat. Locul sterp cât vezi cu ochii. Cum laşi treburile baltă? Cum vrei să pleci?

Teodor

Adevărat! (către Trandafir) Ce părere ai? Tu ce zici?

Trandafir

Are dreptate conaşule. Eu ce vă spui? Am venit la ţară numai să ne plimbăm? Să ne ţinem de nimicuri, de fleacuri?... Trebue să ne înfigem la treabă. Barem de acum încolo.

Teodor

Tocmai. (către Ioana) Frumoasă fată!

Trandafir

Poftim! Eu ce-i vorbesc... şi lui de ce-i arde...

Radu

(către Teodor)

Ce-i spuseşi?

Teodor

Ce-ţi pasă...iei cea mai frumoasă fată din sat!

Ioana

(foarte tulburată)

(cătreTeodor) N'ai altă vorbă...?

Teodor

Îi pare bine hoţul!

Ioana

Ce o să creadă?

Radu

(liniştind-o)

Nu trebue să-ţi pară rău.

Ioana

Să ne vedem fiecare de vorba noastră. Pe urmă se încurcă limbile... Aşa intră omul la gânduri... Dintr-o vorbă, Doamne fereşte, ce poate să iasă...

Radu

Tu nu ştii de glumă?

Ioana

Radule, ajunge o măciucă la un car de oale!

Radu

Să-mi dai voe acum, coane Tudoriţă... Să-mi spui tot gândul. Viu ca la un prieten. Să-mi deschid inima. O fi venit vremea de când ne cunoaştem. Oi avea şi dreptul. Ți-aduci aminte când umblam amândoi la şcoala din sat? Repede trecură anii... Ai învăţat cu mine... eram mici. Ne jucam, mergeam la gârlă de ne scăldam. Ce bine era! Acum am şi eu un dor, un foc... Îl vezi, îl ştii... (uitându-se spre Ioana) Să mă ierți că-ți vorbesc aşa deschis... pe faţă... Da am încredere, îţi ştiu firea, inima... Spune d-ta acum. Am ales-o bine? Ce zici? Găseam eu alta să mi se potrivească...? Să fie mai sfioasă, mai cinstită, mai la locul ei? Să stăm niţel de vorbă. Să o cunoşti.

Teodor

Păi o cunosc.

Radu

Ai vorbit d-ta cu ea vre-odată?

Teodor

Da.

Radu

Nu mi-a spus.

Teodor

Acum două zile.

Radu

A tăcut ca pământul!

Teodor

Ce are a face. Îţi spun eu acum. Am găsit-o colo, la fântână, în anini... întâmplător... Nu te speria. Nu te uita aşa.

Ioana

Radule, îmi plesneşte obrazul de ruşine.

Teodor

I-am vorbit acolo, puţin, câte-va cuvinte... Numai ştiu...

Radu

Atâta?

Teodor

Bine înţeles.

Radu

(către Ioana)

Atunci ce zor ai avut să taci... să-i ascunzi?

Ioana

Nu ştiu...

Radu

De-aia te codeai şi nu vreai să vii? (către Teodor) D-ta nu eşti vinovat. Nu strici nimic. Numai ea...

Teodor

De loc... Nu e nici ea. Nu fă atâta vorbă. Nu s'a întâmplat nimic.

Trandafir

(către Teodor)

Potriveşte-le, că le-ai încurcat.

Radu

(apucând-o de mâini)

Răspunde. De ce ai tăcut?

Ioana

Radule, ţi-ai pierdut capul. Nu te uiţi unde eşti? Vorbim pe urmă... Judecă-mă în altă parte, nu aici.

Teodor

Stai niţel... Las-o încet... Îţi spun eu. N'ai nici o grije. Nu fi copil. N'o să te păcălesc... Am fost fraţi de cruce.

Radu

Puiul de şarpe, îl iei şi-l pui în sân, şi el tot te muşcă... (către Ioana) Aşa ai făcut.

Teodor

Până n'asculţi, ce-a fost...? Să-ţi povestesc. Dă-mi voe. Te sperii de geaba... Am trecut pe la fântână alaltăieri. M'am uitat şi eu cam mult. Ca ori care creştin— era singură... Puteam să nu mă uit la ea? N'am ce vedea... aşa mândreţe de fată? Spune şi tu. Vorbim ca oamenii. Fi drept. Am intrat în vorbă. Am întrebat-o cine e? Mi-a răspuns... Aşteapta nişte cai să-i adape... umpluse zghiaburile.., Era pe înserat...

Trandafir

Îţi eşise cu plin!

Teodor

Asta a fost tot... Şi ne-amdespărţit.

Ioana

Nu...

Teodor

Ba da...

Ioana

Adu-ţi aminte...

Teodor

Nu ştiu...

Ioana

Ce s'a întâmplat...

Teodor

Ferească Dumnezeu!

Ioana

Spune. Ai zis că spui tot.

Teodor

Jur că nu ştiu.

Ioana

Vrei să nu mai am trai cu el?

Teodor

Spune-i. Nu e nimic de ascuns. Îţi dau voe...

Ioana

Coane Tudoriţă uiţi că... ţi-a fost sete? Şi...

Teodor

Şi...?

Ioana

Şi... eu m'am aplecat... am luat apa cu pumnul... Ai uitat? Cum ai băut de aici? (arată cum i-a dat apă) Uite aşa... Drept mulţumire mi-ai sărutat mâinile astea muncite şi arse de soare.. şi pe o parte şi pe alta...

Teodor

E adevărat.

Radu

Aşa, şi tu l'ai lăsat?

Ioana

Da ce era să fac?

Radu

Când eşti logodită?

Ioana

Când sunt logodită...

Radu

Ei drăcia dracului... La asta nu m'am gândit!

Ioana

Păcat mare e ăsta! Da ce Radule am omorât pe tata? Am cinstit boerul. Da, l'am cinstit...Cum m'am priceput, cum m'a tăiat capul... Nu cum s'ar fi cuvenit! Ce el a pomenit să bea ca tine şi ca mine din citura fântânei? M'a rugat să i-o țiu... să-şi apropie gura de marginea ei. Când am văzut că nu poate, vărsa apă pe jos, se umpluse pe haine... Am luat apa cu pumnul şi i-am potolit creştinului setea. Asta am făcut! Era boerul... stăpânul moşiei noastre. Ce e un străin? Cum nu era să-l ajut? De ce sunt vinovată? Ce ai cu mine? Ce am făcut? (plânge)

Trandafir

Le spui verde mă neică... (către Radu) Să laşi fata în pace. E mai deşteaptă ca tine. Să n'o mai superi...

Teodor

Ce haz aveţi! Aşa e cine se iubeşte.

Ioana

(ştergându-şi lacrimile)

Dacă nu-ţi place, lasă-mă. Nu mă mai lua de acasă. Vede maica tuşe de mine. O să-mi fie bine. Eu nu te trag de mânecă...

Trandafir
(către Radu)

Isprăveşte.

Teodor

Te rog.

Radu

Bine boerule...Ascult. Dacă ziceţi d-voastră... Cred... Ce să fac? Fie şi aşa.

Trandafir

Putea să fie mai rău! A fost el... Dacă era altul?

Teodor

E hai împăcaţi-vă. Uite vă dăruesc o pereche de junci. La casă nouă vă prinde bine. Vreau să fiţi mulţumiţi.

Radu

Coane Tudgriţă... bunătatea dv... Vă mulţumesc. O pereche de junci?

Teodor

Cei mai frumoşi din cireadă.

Radu

Viţă de boer... neamul mare... cum se cunoaşte?

Trandafir
(către Radu)

Îţi veni iar inima la loc. Bată-te să te bată.

Teodor

Să-i stăpâniţi sănătoşi. Să fie într'un ceas bun. Nu vă daţi mâna?

Radu

Ba da. (o ia de mână) Mulţumeşte şi tu.

Ioana

Te îmblânzişi Radule? Îţi trecu...! (către Teodor) Sărut mâna. Îţi mulţumesc că mi-ai îmbunat omul.

Teodor

Trandafire, sunt ăia însemnaţi de mine la coarne azi dimineaţă. Duceţi-vă de-i vedeţi.

Radu

Să trăeşti boerule. (ruşinat) O făcui... Să mă ierţi. (către Ioana) Hai să-i legăm acum. Să-i ducem în ograda noastra.

Ioana

Du-te... N'ai mâini? Nu poţi fără mine?

Teodor

Las-o aici, până isprăveşte. N'ai nevoe de ea!

Radu

Bine. (către Ioana) Rămâi fetiţo.

Teodor

Nu zăboveşti mult.

Radu

De unde, acum vin. (către Trandafir) Dar... o pereche de junci...

Trandafir

Ţi-a pus Dumnezeu mâna în cap!

Radu

Curat! A avut grije... (către Ioana) Ţi-o las în seamă boerule.

Trandafir

Păzeşte uliul păsărica?...

Teodor

(către Radu)

N'avea nici o grije. Între prieteni!

Radu

(încrezător)

Se poate boerule? (mai încet către Ioana) Dar tu vrei?

Ioana

(sigură)

Ţi-e urât?

Radu

Numai până leg juncii...

Ioana

Hai, numai pierde vremea. N'ai grije că tot aici mă găseşti. Fii pe pace... Nu te mai uita îndărăt. (Radu ezită) Ia uite-l... Cum se munceşte! Radule pleacă odată. Nu te codi atâta... o să bage de seamă... Mai mare râsul! Pleacă de-ţi ia juncii, chinuitule. O să-şi ia vorba îndărăt... dacă mai zăboveşti. Şi rămâi fără ei... Te învăţ de bine. Du-te mai repede. (Radu ese cu Trandafir).

Trandafir

(către Radu)

I-ai dat-o în primire? Fii sigur... Nu trebue să te mai doară capul. (aparte) Săracul!

Dumitru Ghiață: Târg la Mehedinți

Contemporary
Literature Press

http://editura.mttlc.ro
The University of Bucharest. 2015

SCENA V

Teodor, Ioana

Teodor

În sfârşit... Nu te mai las...

Ioana

Aşteaptă. Nu... Nu încă...

Teodor

Hai sus! (scăpând din braţele lui) Am pus să aştearnă în pridvor nişte velinţi. Ştiam că vii. Eram sigur. Mă pregătisem să te primesc. Hai să ţi le arăt.

Ioana

Nu pot... Nu vreau.

Teodor

(arată)

E aproape.

Ioana

O fi, dar nu merg eu...

Teodor

Se poate?

Ioana

Ce vrei să mă vadă?

Teodor

(îi şopteşte)

Un sfert de ceas... Nu mai mult.

Ioana

Nici atât.

Teodor

Vrei să-i trimit vorbă că ai plecat?

Ioana

Coane Tudoriţă... Să nu-mi ceri asta.

Teodor

Îi spun că te-ai dus... că ai avut treabă... în sfârşit ori-ce... are să mă creadă.

Ioana

N'o să te crează.

Teodor

Pe mine? N'ai văzut ce trecere am la el?

Ioana

Nişte scoarţe... Ce o să mor, dacă nu le văd? Ce zor să mi le arăţi? Ştiu că ai multe. Ai fel de fel şi care de care mai mândre. Dacă n'ai avea Dumneatale? Cine o să aibă coane Tudoriţă?

Teodor

Îţi dăruesc...

Ioana

Nu te-ai gândit ce o să zică lumea? I-ai dat lui Radu juncii, mie velinţele. Îmi iese vorba că am fost ibovnica Dumitale.

Teodor

Cum aş vrea eu să fii! (o sărută)

Ioana

Şezi frumos, coane Tudoriţă. Singură... Numai cu matale... Zău nu pot. Mi-e frică. Lasă-mă... Nu mă duc...

Teodor

Stăm niţel de vorbă.

Ioana

Păi nu stăm bine şi aici?

Teodor

Ah! Nu... Acolo suntem singuri. Nu ne supără nimeni. Un sfert de ceas... Te rog... nu mai mult. Hai să ţi le arăt. E păcat... Ce am pus eu la o parte pentru tine... E o comoară. O să-i pară bine lui Radu. El nu e ca tine.

Ioana

Nu vreau.

Teodor

De ce?

Ioana

Nu mai întreba. Pentru că nu se poate...

Teodor

Chiar când te rog eu, mult mult?

Ioana

Chiar.

Teodor

Îmi pare rău...

Ioana

Şi mie.

Teodor

Credeam că o să ne înţelegem.

Ioana

Dar nu ne înţelegem? Ce vrei mai mult? Stăm mână în mână... unul lângă altul... Ce mai vrei? Zău nu te pricep. Pentru ce nu eşti mulţumit?

Teodor

Să n'am nici o nădejde? Vreau să ştiu.

Ioana

Nici una.

Teodor

Să-mi iau gândul că ai să fii a mea? C'o să ne bucurăm unul de altul câteva clipe? Nu pot s'o cred. Ar fi o nebunie, o greşeală pe care n'am să te las s'o faci, chiar dacă ar trebui să ne certăm niţel... (vrea s'o forţeze)

Ioana

Stai frumos. Cu sila cu mine, nu faci nimic. Numai cu vorba bună şi cu binişorul... Coane Tudoriţă... Ascultă... N'ai intrat nici odată într'un crâng? Nu ţi s'a întâmplat să mergi singur şi să te afunzi adânc, unde e desişul mai verde şi scorbura mai neagră? Acolo pasările cântă mai frumos, viersul lor e mai dulce, simţi că se duce la inimă... Să stai, niţel, să asculţi şi o să te minunezi. Dacă te-ai apuca să te sui în copac, să prinzi pasărea care cântă, ea o să fugă şi n'o să-i mai auzi cântecul. Las-o acolo, pe craca ei...

N'o speria, că zboară... Se duce...Şi ce ai făcut?... Aşa şi cu noi amândoi acum. Stai de ascultă liniştit. Să vorbim frumos. Să ne uităm unul la altul. Şi să ne iubim aşa. Mulţumeşte-te... E de la Dumnezeu... Aşa a lăsat el taina asta. Pe urmă pot să mă duc acasă... Să-mi văd de treabă. Să fiu voioasă. Ştiu că sufletul mi-e curat. N'am nici o pată, nici o vină. Bagă de seamă ce-ţi vorbesc. Să ştii că toată pasărea pe limba ei piere. Dacă m'oi îndemna la rău, şi eu oi fi slabă şi oi cădea... Ce ai folosit? M'ai pierdut şi pe mine. Ai greşit şi d-ta. Pentru fapta asta—e un păcat—nu scapi... Când ti-o fi inima mai dragă, cine ştie cu ce o să te pomeneşti.

Teodor

Te iubesc.

Ioana

Taci din gură... Aoleo d-ta nu te mai înveţi să vorbeşti? Nu te schimbi de loc?

Teodor

Te iubesc ca un nebun.

Ioana

Nu cred... (pune mâinile la urechi) Zău lasă-mă...Vorbele astea... Uite plâng... Îmi pare aşa rău că am venit. Sunt aşa dulci.. Ce vrei să faci cu mine? Ce au...? Că nu le zici ca toată lumea? Nimeni nu le-a rostit până acum ca d-ta. Îmi pierd capul... Nu mă scoate din fire... Te rog... Nu mi le mai zi... Nu mai vreau să aud...

Teodor

Floare sălbatică de câmp... Vreau să fii a mea.

Ioana

Spui drept? O să mă uiţi, când te-oi duce. N'o să-ţi mai aduci aminte că trăesc. Nu ştiu pentru ce-mi spune aşa inima. Pentru ce sunt atât de sigură.

Teodor

Mă ameţeşti. Nu vezi că nu pot să mă satur? Nu-ţi dai seama cât de frumoasă eşti! Cât îmi eşti de dragă... Te iubesc. Te iubesc. Vino niţel în fundul curţei. Umbrarul de trandafiri îl cunoşti? Vino, câţi-va paşi... Ioano, te rog, vino să-l vezi.

Ioana

Nu te gândeşti de loc... Sunt logodnica lui. De un ceas îţi spui... Cum apucai eu să rămâi singură aici? Numai ştiu... Doamne, nu mă du în ispită. Păzeşte-mă. Ţine-mă tot pe drumul îl drept.

Teodor

Îl iubeşti?

Ioana

Nu, da mâine o să fie bărbatul meu... O să mă ia şi o să mă ducă la altar... să ne cununăm. Cum o să trăim împreună, dacă fac eu azi aşa?

Teodor

Nu te gândi aşa departe.

Ioana

Ai văzut ce am păţit adinea-ori? Aici, în faţa dumitale. Fără să fiu vinovată.

Teodor

Aşa-ţi trebue. Şi tot nu te-ai învăţat minte.

Ioana

Ce să fac? Dă-mi cu ceva în cap... Să cad...să numai mă scol de jos... Să scap... Să isprăvesc. Eu nu văd cum te amăresc? Cum îţi pare de rău? Da ce pot să fac? Spune... Învaţă-mă.

Teodor

Ai dreptate. De ce te turburi atâta? Rămâi credincioasă lui Radu, la care văd că ţii aşa mult. Plec, fii liniştită... Nu te speria.

Ioana

Unde?

Teodor

La Bucureşti.

Ioana

O să mi se facă dor...

Teodor

S'o spui la alţii!

Ioana

Nu mă crezi? Nu te du de tot...

Teodor

Te porţi aşa cu mine... N'ai un pic de dragoste. Adu-ţi aminte cum te ai purtat li fântână. Şi cum te porţi acum? E tot una?

Ioana

La fântână nu m'ai sărutat ... Erai mai cuminte.

Teodor

Nu ne mai întâlnim nici odată.

Ioana

Munte cu munte se întâlneşte, dar om cu om?

Teodor

Eu numai ţiu de loc.

Ioana

(cu teamă)

Mă duc... Să nu vie! (vrea să iasă în direcţiunea în care a eşit Radu)

Teodor

Eşti grăbită?

Ioana

Nu mai stau... Mi-e frică... Să nu te ascult...Lasă-mă să mă duc... Coane Tudoriţă...

Teodor

(ţinând-o de mână)

Îndărătnico!

Ioana

M'am legat... Ce vrei? (arată inelul) Cum o să râd eu azi de el, că râd de mine. Ce puţin lucru îmi ceri d-ta? În loc să mă ţii de rău, aşa mă înveţi? Al răbdare. Toate la rândul lor... Acum nu... Aşteaptă, să vedem... Oh! De ce nu eşti mai bun? Eşti mai rău ca un copil!

Teodor

Îţi mulţumesc.

Ioana

Mi-e necaz că pleci. Văz cu ochii... Cât sunt de vină. Mai stai... Am să te rog ceva. Mâine dimineaţă când oi pleca, să opreşti trăsura în drum. S'o laşi mai la o parte... Şi să vii la locul nostru, la fântâna din anini. Să vedem . Să mă mai gândesc la noapte. Dacă oi putea... Bine, să ne împăcăm. Îţi făgăduesc. Acum nu...E de geaba...Nu vreau... Nu pot. Numai îmi bate capul... Mâine.

Teodor

Numai să am vreme. (o ia în braţe) Neînţelegătoarea! Unde te duci?

Ioana

Fii de treabă! Numai de n'ar da peste noi. Dumnezeule! (se îmbrăţişează amândoi) (Radu şi Trandafir apar). Uite-i! Ce am făcut?

SCENA IV

Aceeaşi, Radu şi Trandafir

Radu

(smucindu-se în braţele lui Trandafir)

Dă-mi drumul.

Trandafir

Să-ţi spui ceva.

Radu

Căţeaua! Vreau s'o omor!

Trandafir

Ţi s'a părut!... Se întâmplă... Nu te necăji aşa...

Radu

(sdrobit)

M'a omorât!... M'a omorât!...

Trandafir

Vino-ţi în fire. Curaj! Curaj!

(Cortina)

Dumitru Ghiață: La taifas

ACTUL II

(O câmpie la marginea satului. Deoparte şi de alta a drumului sunt câţiva anini, în apropierea lor o fântână. Se face ziuă.)

SCENA I

Crisanta, Radu

Crisanta

(Stând singură pe o buturugă)

Se face ziuă. (cască) Cocoşii cântară a treia oară... N'am închis toată noaptea ochii. O pleca Tudoriţă? Ne-o lăsa în pace? Aşa mi-a trimis vorba Trandafir... omul meu... Apoi, Dumnezeu ştie! Un viclean... Cine i-le ştie toate ale lui? M'a pătruns frigul... Cămaşa pe mine, e udă leoarcă de rouă... (tuşeşte) Atât îmi trebue să mă şi îmbolnăvesc... Aşa zău cu copii ăştia! (cască din nou) Ce să faci, trebue să le crezi. Tinereţe! Tinereţe! Pârdalnică eşti! (Radu intră). Hei! Care eşti tu ăla acolo? N'auzi..?

Radu

Eu sunt.

Crisanta

(dulce)

Boeraşu mami... Ai plecat pe jos suflete?

Radu

Eu sunt.

Crisanta

Cine?

Radu

Radu.

Crisanta

(mirată) Radu? (Se apropie de el) Ce s'a întâmplat? Vino încoace. Vino mai repede.

Radu

Rău babo, rău.

Crisanta

Apropie-te... Eşti singur? Ce ai făcut fata?

Radu
(desnădăjduit)

S'a isprăvit...

Crisanta

Ce?

Radu
(acelaş)

S'a dus... S-a isprăvit...

Crisanta

Unde?

Radu

Nu ştiu...

Crisanta

E sănătoasă? Ce are?

Radu

Păcate.

Crisanta

Nu se poate. Eu o ştiu cuminte. Ce vrei să spui?

Radu

E acasă.

Crisanta

Spune aşa, că mi-a sărit inima din loc.

Radu

Ce ruşine. Ce batjocură...

Crisanta

Ce aţi făcut? V'aţi certat?

Radu

Mai rău!

Crisanta

Da vorbeşte odată . Spune ce ai pe suflet.

Radu

Mai lasă-mă... că nu-mi trece... M'a luat la goană...

Crisanta

Ea pe tine?

Radu

Da.

Crisanta

Ei cum?

Radu

Bine. M'a dat afară de pe bătătură.

Crisanta

De atâta lucru e vorba?

Radu

Ca pe un netrebnic...

Crisanta

Eşti un prost cât toate zilele. Când?

Radu

Adinea-ori.

Crisanta

Da de nevoe eşti mă băete. Aşa vrei să te însori? Aşa crezi c'o să-ţi ţii femeia? Fii şi tu niţel mai sdravăn. Nu ştii să te strâmbi,să te uiţi mai urât?

Radu

Numai râde de mine.

Crisanta

Ei din ce v'aţi luat? Ce-aţi făcut? Că parcă vă înţelegeaţi.

Radu

Am prins-o în braţe la ciocoi eri...

Crisanta

Cum a ajuns acolo?

Radu

Tu nu ştii tot... Am fost cu ea la curte. M'a împins dracul. Eu sunt de vină. Am zis să-i mulţumim, fiind-că vine la nuntă...

Crisanta

Ai fost tu cu ea la el?

Radu

Da. (Crisanta face semnul crucii) Şi cum am ieşit pe poartă, m'am dat niţel la o parte şi i-am lăsat singuri, am fost gata... S'au aruncat unul la pieptul altuia, s'au strâns şi s'au sărutat... Parcă erau înţeleşi să mă tragă pe sfoară, să râdă de mine. Parcă se iubeau de când lumea.

Crisanta

Ce ai căutat..?

Radu

Pe naiba. Când n'ai de lucru...

Crisanta

Aşa vă trebue. A zăpăcit-o ăla. Satură-te. Dacă nu ştii să-ţi păstrezi lucru tău. Să-l ai în mână şi să-l dai pe gârlă... Ţi-ai căutat-o singur, cu lumânarea.

Radu

Chiar.

Crisanta

Unde ai plecat?

Radu

Îmi iau lumea în cap... Mă duc. Of! Lasă-mă... Că ţin la ea. Acum văz... Mor, Mă topesc fără dânsa... Te-a trimis Dumnezeu înainte. Să am cui să-mi vărs focul... Să-mi spui necazul.

Crisanta

Eşti mototol, eşti tont... Mă mir că a făcut numai atât. Nu e vinovată! Ferească Sfântul.

Radu

Da cine?

Crisanta

Un copil... cum era să te înşele? Ăla e vinovat şi cu tine.

Radu

Cu mine...

Crisanta

Auzi om în toată firea! Să duci tu fata în gura lupului. Mă da orb ai fost! Nu ţi-ai dat socoteala. Tu nu trăeşti pe pământ? Nu vezi tot ce se întâmplă? Eu nu ştiu ce să mai zic.Dumnezeu să vă dea noroc cu carul. Şi voi îi daţi cu piciorul... Altul o pitea, fugea unde-va cu ea... Nu i'o aducea plocon... să i-o dea peşcheş, în mână.

Radu

Murea după mine. O credeam cinstită.

Crisanta

O credeai...? Un copil, e greu să-i întorci capul?

Radu

Nu ne-am zis măcar atâta nici odată.

Crisanta

Am înţeles. Isprăveşte. Vezi-ţi de treabă... Să ştii de azi înainte, că nu tot ce sboară se mănâncă. Pleacă ciocoiul. Să trecem hopul. Şi bun e Dumnezeu. Îl aştept să se ducă...

Cum om scăpa de el, te împac. N'ai grije... aşa sunt fetele... foc de pae! Cum nu l'o mai vedea, îl uită. Numai eu am să vorbesc. Tu nu spui nimic. Nici un cuvânt. Ai înţeles?

Radu

Da. (arată) Vine!

Crisanta

Vine. (observându-l lung) Da ce-ţi pasă ţie?

Radu

Îl aştept şi eu.

Crisanta

Ce treabă ai tu cu el?

Radu

Ce n'am voe?

Crisanta
(vede la el un cuţit . Strigă)

Ce ai în mână?

Radu

Nimic.

Crisanta

Mă nepricopsitule... Bagă-ţi minţile în cap... De-ăştia mi-eşti? Dă-l incoace. Lapădă-l jos. (vrea să îl smulgă)

Radu

Nu-i fac nimic.

Crisanta

Adu-l aici. (după ce îl ia) Da sec ai fost! M'am căsnit să-l cresc mare, să-l înjunghii tu? Aoleo, bine că te ştiu... Eşti de-ăi cu cuţitul la brâu... Omul la tine, e pui de găină, îi tai gătul numai de cât?

Radu

Tot lui îi iei partea?

Crisanta

Da cui, ţie? Ucigaşule!

Radu

Aşa îmi faci?

Crisanta

Ai nas să vorbeşti? După ce ai băgat dihonia asta... Mi-ai zăpăcit fata, ai dus-o la curte... Şi nu ţi-am cerut socoteala... Faci pe nebunul?

Radu

Să n'o perd de nevastă. Gândeşte-te la mine, babă Crisanto...

Crisanta

Vino încoace.(răspicat). Să nu te atingi de el!

Radu

Am înţeles. Ai grije de mine...?

Crisanta

Aşa vezi. (se aude trăsura lui Teodor) Scoate-ţi căciula din cap. Dă-te îndărăt. Nu aşa în faţă...Bagă de seamă că-mi fac pomană cu tine. Ţi-o dau... Te împac...Ce ai stricat dreg... Să văd cum te porţi. Ascultă... Vezi că vine.

Ion Andreescu: Țărancă

SCENA II

Teodor, Radu, Crisanta

Teodor

(se aude vocea lui de afară)

Trandafire mă întorc îndată. (vede pe Crisanta şi pe Radu) Voi...? Aici? La ceasul ăsta! Nu m'am aşteptat...

Crisanta

Să dai ochii cu noi? Crez... Nu ți-o fi plăcând...

Teodor

Bună dimineaţa.

Crisanta

Bună dimineaţa. Mult n'am de vorbit...

Teodor

Ce faci aici? Fermece... Cu apă neîncepută? Sau aţi ieşit la muncă? N'a răsărit soarele bine. Ce oameni vrednici! (Crisanta dă semne de nerăbdare) E trăsura aici. Plec, fii liniştită.

Crisanta

Sui-te în ea.

Teodor

Prea mă iei repede.

Crisanta

Poţi să fii tu coscogeamite boerul. Tot copil eşti pe lângă mine. Treci la trăsură. Fă bine, Aici la câmp, la larg, eu sunt stăpână. Sus, la curte, poţi să faci ce vrei.

Teodor

Nostimă eşti! (îi întoarce spatele)

Crisanta

Ce e asta?

Teodor

Dacă-mi vorbeşti aşa...

Crisanta

Te supăraşi? Apoi eu am drept mai mult ca tine, să ştii. Şi tac, înghit... Ce faci?

Teodor

Aştept pe cine-va.

Radu
(repede)

Dumneata?

Teodor

Da, eu.

Crisanta

Pe cine?

Teodor

Ce-ţi pasă?

Radu

Ioana... Nu e aşa?

Teodor

Mi se pare...

Radu

Nepoată-ta...? Ai văzut ce poamă e? Coane Tudoriţă... Adevărat? O să vie?

Teodor

Nu ştiu.

Radu

Îndrăzneşte să te caute... Umblă ea după D-ta? Dacă face asta... atunci e rău... e rău de tot.

Teodor

O fi băete, ce să-ți fac eu?

Radu

V'aţi mai întâlnit?

Teodor

Nici odată. Pot să ţi-o jur.

Radu
(rânjind)

Jurământul D-tale...

Teodor

Să-l crezi.

Radu

Nu face doi bani.

Crisanta

(impacientă)

Minţi. Te lauzi. A râs de tine. A aruncat o vorbă şi tu ai luat-o drept bună. Aşa scapă ea de băeţi totdeauna... Nu te-a crezut mai deştept ca ăilalţi, n'ai grije.

Teodor

Trebue să sosească.

Radu

Boerule... Îţi vorbesc acum creştineşte: pleacă.

Teodor

Nu pot... De geaba stărueşti...

Radu

(teribil)

Boerule!

Teodor

Nu striga aşa tare, că aud. Doica nu e nici ea babă surdă...

Radu

(acelaş joc)

Ciocoiule!

Teodor

Du-te... mai încolo...că pe urmă te asvârl să nu te vezi... (se îmbrâncesc amîndoi)

Crisanta

Nu vă încăeraţi maică. Aoleo! Vai de mine! (între ei) (către Teodor) Nouă luni de zile te-am ţinut în scutece... Te-am alintat, te-am crescut ca pe un odor...Oh! Astâmpăraţi-vă. Ce vreţi să faceţi? Ai milă de bătrâneţele mele.

Teodor

(către Radu)

Sări la mine?

Radu

E nevasta mea.

Crisanta

A lui!..

Teodor

Atâta îndrăsneală?

Radu

N'ai să vorbeşti cu ea. Una şi cu una fac două.

Teodor

Mă opreşti!

Radu

(ridicând braţele şi strângând pumnii)

Uite aşa.

Crisanta

Du-te puiul mamii. Nu-ţi pune mintea cu el.

Teodor

O aştept.

Crisanta

Păcatele mele!

Teodor

N'am poftă să mă duc.

Crisanta

Du-te... E dreptul lui, e nevasta lui.

Teodor
(dispreţuitor)

A lui!

Crisanta

Face moarte de om ticălosul.

Teodor

Slobod!

Radu
(se apropie din nou)

Hotărăşte-te boerule.

Teodor

Încearcă.

Crisanta

E turbat, nu-l vezi?

Teodor

(scoate liniştit ceasul, se uită cu spatele întors spre ei, apoi se adresează brusc Crisantei)

Bine. Plec.

Crisanta

Te duci?

Teodor

Încă mă supun...

Crisanta

Măiculiţă, să te cred?

Teodor

Da. Îmi calc pe inimă... Mai vrei ce-va?

Crisanta

Nimic. Sunt mulţumită.

Teodor

Trebuia să vie... Nu să mă lase să ascult mojiciile lor. Mi-am făcut datoria. Am aşteptat-o. (singur) N'o veni din adins..! Ştiu eu, m'aştept la orice. Plec... N'am nici o părere de rău.

Crisanta

Trandafire, trage trăsura.

Teodor

Îmi dai zor?

Crisanta

Ce te-ai răzgândit? Lasă-ne să ne venim în fire... Du-te cu Dumnezeu. Ai zis că pleci... Nu mai sta. Vrei să vie? Să strici iar tot?

Teodor

Îmi pui mintea cu ăstia din Grebenu...! Ce sunt nebun?

Crisanta

Aşa e maică.

Teodor

Trebuia să-l ascult pe Trandafir. El v'a cunoscut!

Crisanta

Ai judecat bătrâneşte... Numai zăbovi.

Teodor

Rămâi sănătoasă.

Crisanta

Să trăeşti. Ia-ţi o coconiţă, o fată de boer mare. Să se ducă pomina de aşa mireasă. Lasă-le pe ale noastre. Ştii vorba aia: când te amesteci în tărâţe... O păţeşti ca acum.

Radu

Boerule.

Teodor

(cu un aer de dispreţ)

Ce este?

Radu

Ia-ţi juncii înapoi.

Teodor

Am slugi. Vorbeşte cu ele.

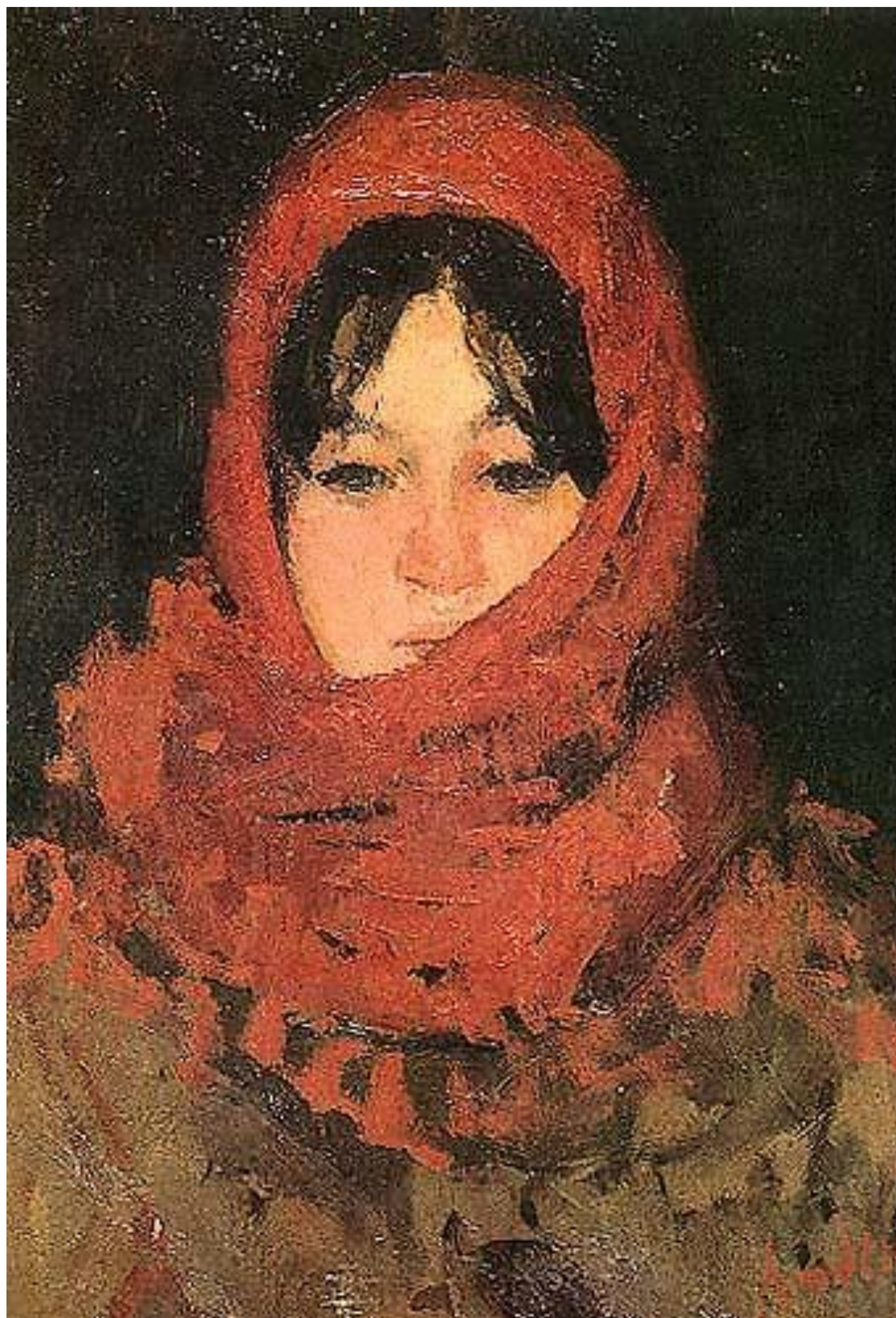
Radu

Dar ca asta...! Nu-mi trebue... (Teodor iese) Ciocoiul!

Crisanta

Radule eşti băiat cuminte. Să-ţi dea Dumnezeu noroc. Ai făcut o treabă... Acum să fii şi mai cuminte, când o veni ea. (zărind-o) Vine! Uite-o! E adevărat. Oare...? Ea să fie? Ce caută aici? Nu-mi cred ochilor... Vine... La chip seamănă cu mă-sa, Firea asta îndrăcită, e a mea... Mă băete, să mă căsnesc. Să vă împac... Oi isbuti? E altă vorbă... O să treacă şi asta!

Ion Andreescu: Broboadă roşie

SCENA III

Ioana, Crisanta şi Radu

Ioana

Maică tuşe, ce e nourul ăla de praf?

Crisanta

Unde?

Ioana

Colo înainte... pe şosea...

Crisanta

Un vârtej...

Ioana

Nu. Spune drept.

Crisanta

(privind în depărtare)

Ne vezi învrăjbitul... Ce rotocoale de praf face? Vârtej maică, vârtej. Ce vrei să fie? Aşa se face vara... Parcă tu nu ştiii? Nu eşti aşa mică!

Ioana

Spune drept, cine a fost aici?

Crisanta

Nimeni.

Ioana

Mă minţi... ca pe un copil... (se uită în aceiaş direcţie. Tresărind) Ha! O trăsură cu cai. Uite-o! (către Radu) Am venit la spartul târgului... Nu e aşa Radule?

Radu

Se vede treaba.

Crisanta

Las-o c'o întărîţi!

Ioana

(acelaş joc)

Merge la oraş... Se duce...Oh! Şi cum goneşte!

Crisanta

Nu e nimini fata mami. Nu te lua după el. (o sărută) Floarea maichii. Nu te mai uita puiculiţo, că e de geaba. N'ai ce vedea.

Ioana

(cu atenţiune încordată)

A stat în loc... Se duce...

Crisanta

Cine?

Ioana

Norocul meu.

Radu

Ibovnicul ei.

Crisanta
(către Radu)
Astâmpără-te. (către Ioana) Stai la un loc. Nu te mai uita aşa.

Ioana
Nu v'a lăsat nici o vorbă? Nu v'a spus nimic?

Crisanta
E, asta e! Ce vorba? Ce ne descoşi aşa?

Radu
Ba multă sănătate ţie.

Crisanta
Fleacuri!

Ioana
Adevărat?

Radu
Mai întrebi?

Crisanta
Nu vezi că râde de tine? Hai să mergem acasă.

Ioana
Stai niţel. (o ia la o parte pe Crisanta) Am o vorbă cu tine.

Crisanta
Pe urmă.

Ioana

Nu. Vreau acum.

Crisanta

Să nu mă ţii mult...

Ioana

Maică tuşe...

Crisanta

Ei zi odată...

Ioana

Maică tuşe... Uite e şi Radu aici. Bine că e de faţă. Să stricăm nunta. I-am spus de aseară şi nu m'a crezut.

Crisanta

Faci tu fapta asta?

Ioana

Da.

Crisanta

Eşti tu în stare, diavoliţo?

Ioana

(îşi scoate inelul şi cerceii)

Uite Radule... Să nu mă vorbeşti mâine, poimâine de rău... darurile de nuntă. Mi-au fost dragi... am ţinut ca la ochii din cap... Numai îmi trebue... Ia-le...

Crisanta

Eşti nebună maică?

Ioana

(către Radu)

Nu le primeşti?

Crisanta

Săracul de mine! Ţine-le că pe urmă mă supăr rău de tot.

Radu

(către Ioana)

N'auzi!

Ioana

Le calc în picioare... le fac praf...

Radu

Păcat de ele atunci. Dă-le mai bine încoa. (vrea să le ia)

Crisanta

(către Radu)

Chiteşte-le mă. Pune-le în sân... O să aibă ele căutare. (către Ioana) N'ai grije că tot tu o să le porţi. O să-ţi vie mintea la loc.

Ioana

Maică tuşe, nu mai face gură, că n'ai numai tu dreptate. O mai au şi alţii. Crezi că toată lumea trebuie să ţi se închine? Eu uite nu mai vreau. Să vedem ce o să-mi faci? Numai pot să te ascult. Când mă uit la tine, nu-mi vine să cred, că tu eşti care a făcut fapta cea mai urâtă... Da, tu ai făcut a mai urâtă faptă... Eu nu ştiu de ce ai venit aici? Să-l goneşti pe conu Tudoriţă. Să-l dai afară din sat cu chiote, să-l sperii.... Să-l ocărăşti, cu mâinile în şolduri, cum ţi-e obiceiul. Cum ţi-a venit să te porţi aşa cu un om ca el? Cum te-a răbdat inima?

Crisanta

Eu am făcut asta?

Ioana

Cu ce drept l-ai pândit aici? Spune, să ştiu eu. Totd'auna ai făcut ce ai vrut. Până azi n'am cârtit în faţa ta. Acum vreau să ştiu şi eu. Cine eşti tu de nu-ţi pasă de nimeni?

Crisanta

Tu îmi ceri socoteala?

Ioana

Da, eu... (Îşi încrucişează braţele şi vine drept spre ea) eu, maică tuşe. Să-i ieşi la margine... ca la un făcător de rele. Boerul nostru! Ţi-ai perdut minţile? Numai ai nimic sfânt? Ai uitat cine e el? Tot binele care ţi l'a făcut? Eşti putredă de bogată azi... eşti femeea a mai bogată din sat. De pe urma cui? Tot ce ai tu acasă, sunt darurile lui. Când te prinde omul, primeşti câte unul, la Paşti, la Crăciun şi la ori-ce zi mare. Toate sânt de la cine? De unde le ai? Cine ţi le dă? Cine se gândeşte atâta la tine?

Crisanta

Mă judeci tu? Ce am ajuns! Te învăţ eu minte...

Ioana

(cu teamă)

Maică tuşe...

Crisanta

Am leac, ce crezi! Te aduc eu în firea ta.

Ioana

(Observând-o)

Ce faci?

Crisanta

Aşteaptă...

Ioana

Maică tuşe, ce faci?

Crisanta

Aşa merge?..

Ioana

Spune. Ce vrei să faci?

Crisanta

Nimic. Am să te blestem...

Ioana
(scoate un ţipăt)

Stai...

Crisanta

Să dea Dumnezeu să...

Ioana

Nu zi...

Crisanta

Până când? Eu n'oi fi dormit nopţile, mi-oi fi chinuit trupul şi mi-oi fi amărât sufletul pentru el... Şi tot eu sunt rea, afurisită? Că nu-l las să-şi bată joc de tine, de el (arată spre Radu) de tinereţea voastră?

Ioana

Maică tuşe... Sânt ameţită... Numai ştiu... Cu tine, nu mă lupt.,, Cine poate să se pue? Tu eşti vrăjitoare. De puterea ta cui nu ie frică în satul ăsta? Lasă-mă să şez. Să răsuflu. Îţi spui toate. Să şti ce mă doare. Aşa m-ai învăţat de mică. Nu-ţi mai ascund nimic...

Crisanta

Aşa vezi, vorbeşte ca oamenii.

Ioana
(pauză)

Ţiu la el!...

Crisanta

Ei şi, treaba ta, ce-mi spui mie?

Ioana

Îl caut... Nu dau de el.

Crisanta

Unde?

Ioana

Aici... La fântână...

Crisanta

A fermecat-o...

Ioana

Trebuia să mă aştepte. Ne înţeleseserăm amândoi. În zadar am alergat. Nu e... Nu e... Unde-l găsesc? Unde?

Crisanta

(arată)

Vine tatu.

Ioana

El o să mă înţeleagă, că are suflet. Tu n'ai.

Crisanta

(către Radu)

Îţi place?

Radu

Ştie ce spune...!

Crisanta

Se vede.

Ioana

Maică tuşe, dacă ai stat toată noaptea, şi ai păzit, şi ai fost straşnică, ce ai făcut? Ce ţi-a folosit? Că e mai rău... să-ţi spui eu. Ştii cum mi-e de drag acum? Parcă sunt vrăjită. Parcă se învârteşte pământul cu mine. Şi lumea asta cât e de mare, parcă nu e nimic fără el.

Crisanta

Ţine-ţi gura. că nu eşti singură.

Ioana

Acum după ce s'a dus... sunt aşa de singură...

Crisanta

Ţi s'a urât cu binele. Ce o să te căeşti tu într'o zi.

Ioana

Gândul mi-e numai la el...

Crisanta

Osă-ţi treacă!

Ioana

Pentru ca să-mi fi tu mie vrăşmaşe, maică tuşe? Să-mi vrei răul? Nu sunt nepoata ta? spune. Eram să vorbesc cu el... îmi luam rămas bun... ce lucru mare erea?

Radu

Numai atât?

Ioana

(către Radu)

Las-o.

Ioana

Nu ţi-a fost milă de mine? Pentru ce mi l-ai gonit? (plânge)

Crisanta

Crezi că m'am amestecat eu măiculiţă? Nu i-am zis nici mişcă-te de aici! Nu, zău fetiţa mami. Ai tăbărât pe capul meu din senin. Ce am avut vreo putere? Mi-a stat în mână să fac ce-va? Adevărat, când am văzut că întreabă de tine, nu mi-a părut bine. Da am tăcut. Nu i-am zis nimic. Nu i-am făcut vănt. Nici nu l'am tras e mâneca. (arată) Băiatul ăsta e de faţă...

Radu

Tăceţi. Vine. (arată)

Crisanta

Pavel?

Radu

El.

Crisanta

O da Dumnezeu s'o potolim.

Radu

Se alege la un fel.

Ioana

(către Crisanta şi Radu)

Duceţi-vă.

Crisanta

Mergem împreună.

Ioana

Eu rămâi.

Crisanta

Stăm cu toţi.

Ioana

Pentru ce să mi-l iei? Ce păcat făcae dacă sta aici? Ce rău era? (plânge din nou)

Crisanta

Taci că-ţi şade rău. Coşcogea fata! Şterge-ţi ochii. Mai mare râsul! (către Radu) Ce e cu ea, nu e bine. E apucată parcă de friguri. Un duh rău e deasupra noastră... Mă băete ajută-mă. Fi de treabă.

Nicolae Grigorescu: Portret de bătrână

SCENA IV

Ioana, Crisanta, Pavel şi Radu

Pavel

Bun găsit! Da ce rost aveţi în mijlocul câmpului?

Radu

Petrecurăm boerul...

Pavel

Îl întâlnii şi eu. Nu-mi spuse nimic... Nu opri trăsura. La urmă călătorie bună! Dacă nu vrea să stea? Ce de târgueli... (lasă jos nişte desagi) Ce e pe la voi?

Radu

Slavă Domnului...

Pavel

Aştepta-ţi să vă întreb? (către Ioana) Ochii roşii...

Radu

Să nu dea Dumnezeu omului cât poate să rabde... Sau : Limba boului e mare.

Crisanta

Ei ce să-ţi mai spunem?

Pavel

Crisanto...

Crisanta

Uite fii-ta... O gâlceavă de nimic. O să-i treacă. A vrut să încerce şi ea Oltul cu degetul... să vadă e adânc? Arată-mi ce ai luat dela târg? Mă ce mândreţe de lucruri ai luat tu

unchiaşule. Ia uite bumbac, arnici, beteală... (le desface) clae peste grămadă! Radule, pune-ţi mâna... Desfaceţi-le încet...

Ioana

Tată!

Crisanta

Nu te încrunta...

Pavel
(o mângâe)

Mierla tatei.

Crisanta
(vrea s'o sprijine)

Stai dreaptă...

Ioana

Lasă-mă.

Crisanta

Tu ţii într'o parte...

Ioana

Dă-mi pace. (către Pavel arată spre târgueli) Dă-le încolo... Mai încolo... Aşa. Mai departe... ia-le...

Pavel

Ce ai?

Ioana

Tată, sunt fata ta... Te ascult, îţi sărut mâinile, te ajut... la muncă, la tot ce oi vrea tu... Nu mi le mai pune înainte. Nu le arăta.

Pavel

Sunt pentru nuntă...

Ioana

N'auzi? Lapădă-le! Dă-le încolo! Mi se pare că se pun pe mine!... Doamne fereşte. Asta n'am mai păţit-o. Vrea să mă îmbrace cineva cu sila... Să mă gătească mireasă... Uite beteala asta... Cine mi-o aşează pe tâmple? (în culmea agitaţiei) Nu pot să scap de ea... Dă-o încolo...Ia-mi-o de pe cap... Aşa... (liniştindu-se). Ce o fi însemnând asta? O fi vre un semn rău tată? De nevoie sunt, nu e aşa?

Pavel

(către Crisanta şi Radu)

Ce aţi făcut?

Crisanta

Nu ştiu ce să mai zic.

Pavel

(o mângâe)

Ţi-a trecut? Ţi-e bine?

Ioana

Numai întreba. Mi-e ruşine... Îmi fac năluca ca un cal sperios într'o pădure noaptea... Am stricat nunta.

Pavel

Pentru ce?

Crisanta

I-a abătut ei...

Pavel

Bine da tam nesam. Laşi băiatul când e bun?

Ioana

Ne-am înţeles... (către Radu) Spune-i... Adinea-ori... Prin bună învoială...

Pavel

(către Radu)

Aşa e?

Radu

Să mă tai, dacă ştiu.

Crisanta

(către Ioana)

Nu ţie ruşine?

Pavel

Ţi-a greşit cu ce-va? A făcut vreo faptă urâtă?

Ioana

Nici una.

Pavel

Atunci?

Ioana

Rămâi fată bătrână... Să te împiedici în casă, numai de mine. Ca de un pietroi... Să nu mă mai poţi urni din vatră nici cu boii. O să fie mai bine aşa...

Pavel

Cum se poate?

Ioana

(îi face un semn)

Să mergem.

Pavel

Zău mă sperii, fetiţa tatei.

Ioana

Tată tu eşti bun şi mi-e că te supăr. Mi-e că prea o să-ţi fac inimă rea... Mi-e drag altul. Mi-e drag ca lumina ochilor. Mi-e drag, ştii cum, parcă mă împărtăşii acum, parcă clopotele în sat sună învierea şi eu alerg buimăcită, pe afară, prin fumul de tămâie. Mi-a venit aşa deodată, dintâia oară, de cum l'am văzut. Şi de atunci, ori-ce fac, nu pot să-l uit.

Crisanta

Doamne fereşte.

Radu

Auzi cum vorbeşte?

Pavel

Şi cine e ăla?

Ioana

Ciocoiul.

Radu

Nemernicul!

Ioana

El.

Pavel

Să râdă de casa şi de copii mei?

Radu

Râs mă, bătae de joc.

Pavel
(către Ioana)

Nu mai ştii ce faci se vede?

Ioana

Te supărai...

Pavel

O să m'asculţi...

Ioana

Zău?

Pavel

Gândacul tatei... eşti rătăcită... Fi înţeleaptă...

Ioana

Numai să pot.

Pavel

Cum ai fost tot-d'auna. Uită-l. Ia să te vedem. Să-ţi ei gândul dela el. Încearcă. Zi... Numai vreau să aud de el.

Ioana

De geaba... Nu e destul... N'ajunge.

Pavel

Trebue să-l iei pe Radu. Îţi spun eu, nu se poate alt-fel. Nu e vorba că am cheltuit cu nunta, că ne-am îndatorat... Da nu şade bine să vă despărţiţi tocmai acum. Lumea e rea, o să vorbească. Şi eu nu vreau să vorbească de fata mea. Hai, numai e vreme... Daţi-vă mâna şi vă împăcaţi.

Ioana

Nu... Asta nu...

Crisanta

Cum?

Ioana

Niciodată.

Crisanta

Dimone!

Ioana

(către Pavel)

Tată, tu mă ai pe mine... N'o ai pe ea! Nu te uita in gura ei... Vino! (îl ia de mână)

Crisanta

Semeaţă să nu fi.

Ioana

Nu-l iau maică tuşe. Nu-l iau...

Crisanta
(înfuriată)

Dau cu tine de pământ!

Ioana

Nu!

Crisanta
(amenințând-o)

Hai cară-te de aici.

Pavel
(către Crisanta)

Mai domol şi tu...

Crisanta

Păi cum nu! Ai făcut pricopseală mare. Las-o în apele ei. Mai creşti copii în ziua de azi. (Pavel şi Ioana ies) Tot mai bine că s'a dus. O astâmpăra-o el. O făcea vreo minune. S'a învrăjbit, ce crezi? Doamne fereşte!

Radu

E vorba, eu cum rămâi?

Crisanta

Tu... Ce mai vrei?

Radu

Mă ia, nu mă ia...? Mai trag vreo nădejde? Vreau să ştiu... Mă ţineţi cu vorba.

Crisanta

Auzi, ce întreabă? Da tu nu vezi, n'auzi... pe ce lume trăeşti? Eu nu mai ştiu ce să fac... şi lui poftim de ce-i arde! Ia-o nerodule. Ia-o dacă eşti în stare. Ce vrei, s'o strâng de gât? Mai mult ca atât ce pot să fac? Nu te vrea... Nu te înghite mă... Tu nu vezi? Eşti

orb? Nu poate să te sufere. Ce te uiţi ca un căpcăun la mine? O am în palmă şi nu vreau să ţi-o dau? Ia-o dacă eşti în stare... Eu nu mă mai simt vrednică. Mă spăl pe mâini de azi înainte... Treaba voastră! Descurcaţi-vă singuri. Numai îmi bateţi capul. (o îneacă tusea) M'aţi îmbolnăvit... Mi-aţi scurtat zilele... (iese)

Cortina

Nicolae Grigorescu: Portret de țărăncuță

Contemporary
Literature Press

http://editura.mttlc.ro
The University of Bucharest. 2015

ACTUL III

(Curtea lui Pavel. Târziu după-amiază)

SCENA I

Radu şi Pavel

Radu

Ce faci tată socrule?

Pavel

Nimic.

Radu

Lucrezi?

Pavel

Cioplesc un lemn... (îşi vede de lucru)

Radu

(Pauză. Oftează)

O făcurăm şi pe asta!

Pavel

(rânjind amar)

Că bine ziseşi...

Radu

Ne-am înţepenit... Cum scoatem căruţa? Te-ai gândit?

Pavel

(resemnat)

Fă ca mine.

Radu

Păi tu ciopleşti...

Pavel

Îmi văd de treabă.

Radu

Dacă te rabdă inima...

Pavel

N'am încotro.

Radu

Vrei tu să te laşi!

Pavel

Adevărat!... (Dând la o parte lunrul, apoi privind gânditor) Vezi ăsta a fost lemn de pădure. L'a bătut vântul, ploaia... L'a îndoit furtuna... Acum l'a atins securea şi uită-l ăşchii. Arde-l'ar focul! Aşa e şi sufletul meu. Ăşchii ăşchii...

Radu

Ţi-e urât?

Pavel

Sânt amărât.

Radu

Ce să-i faci? Aşa e omul. Într*o zi mai bine, într'alta mai rău... Poate să se îndrepte lucrurile. Tragem şi noi nădejde ca spânul de btrbă. Ce zice lumea frate? Ia stai colea... Nu te-au întrebat? Nu te-au descusut? Ce avem de gând...? Ce facem? Azi trebuia să fie nunta.

Pavel

Numai mi-adu aminte.

Radu

Mă duc atunci.

Pavel

Nu, mai stai.

Radu

Am treabă.

Pavel

Am de vorbă cu tine.

Radu

Mă aşteaptă flăcăii în sat. Trebue să le spui ce a fost. Cum s'a întâmplat?

Pavel

O să te duci.

Radu

Le am făgăduit.

Pavel

Ai vreme.

Radu

Ce facem cu lăutarii? Ne dau arvuna îndărăt?

Pavel

Sănătate!

Radu

O pierdem?

Pavel

Mai întrebi!

Radu

S'a dus mia, ducă-se şi suta... Da am intrat în gura oamenilor. Urlă satul. Numai pot scoate capul.

Pavel

Aşa e, greu...!

Radu

Să fim sănătoşi. Le îndreptăm noi.

Pavel

Pe lumea ailaltă.

Radu

Ba eu am de gând acum. Nu aştept. N'ai grije, ţi-o dau eu pe brazdă. Calul nărăvaş când nu trage în ham, ce faci? Te pui cu biciul pe el. Până o porneşte din loc. Pe urmă vede el singur drumul. Aşa şi cu fiita. Nu mă sperie...

Pavel

Să vezi tu cum se poartă cu mine.

Radu

Ba nu...

Pavel

Şi pe urmă să vorbeşti.

Radu

Te aşteptai la alt ce-va?

Pavel

N'o mai cunoşti.

Radu

E pusă pe rău.

Pavel

Să-ţi spun...

Radu

N'ai văzut nimic. Stai să mai treacă.

Pavel

Copilul meu! Ascultă... ce a făcut. Azi dimineaţă după ce ne-am întors dela fântână, am luat-o... Credeam şi eu s'o împac. Când oi fi cu ea, să-mi povestească, ce s'a petrecut în lipsa mea. Cum am ajuns, n'a mai scos o vorbă. Am rugat-o am stăruit.. De geaba. Şi-a întors spatele. A ieşit din curte. Să zică şi ea un cuvânt... ce-va... nimic. N'a venit nici de prânz sş mănânce.

Radu

E prin sat.

Pavel

De unde ştii?

Radu

Se ține lumea după ea ca după urs.

Pavel

Auzi!

Radu

Bâlciu nu alt ce-va...

Pavel

Se poate?

Radu

Ce ești tu vinovat de năzdrăvăniile ei?

Pavel

Sunt părinte.

Radu

E asta e!

Pavel

E carnea mea... e sângele meu, Radule. Pot să mă lepăd de ea?

Radu

Îmi pare rău...

Pavel

Mai bine m-ai plânge.

Radu

Tu ești un sfânt și ea o poamă.

Pavel

Mă duc. Nu mai stau. Nu mă rabdă inima. O aduc îndărăt...

Radu

Ce nu ţi-e bine? Stai.

Pavel

Ai văzut-o tu?

Radu

Se înţelege.

Pavel

(privindu-l fix)

Ascultă... (Apropiindu-se încet) Tu trebue să ştii...(foarte emoţionat) Cinstea... curăţenia ei de fată... ce are mai scump, pentru un părinte, copilul lui... Ce poate să-i lase şi el, când e un om sărac ca mine. Cinstea... înţelegi tu? N'a îndrăznit ciocoiul să se atingă... Nu e aşa? Ţi-e ruşine... Zi... încet... (Radu tace) A perdut tot? Numai are nimic?

Radu

(bătându-l pe umeri)

Să fii sănătos.

Pavel

(scoţând un strigăt)

Nu se poate! Nu e adevărat!

Radu

Asta e! A batjocorit-o... s'a isprăvit. Crezi că merge să ascunzi? A simţit lumea... Nu mai păcăleşti pe nimeni. N'am nevoe... Eu îţi spun drept. Vreau să fie altfel... Dece mi se rupe inima? De ce nu pot s'o iert?

Pavel

Atunci... (închide ochii) Se vede că aşa i-a fost scris. A necinstit-o? Să-i fie de bine. Nu ştiu... Aşa a fost ea rânduită să greşească. Dumnezeu s'o povăţuiască de azi înainte mai bine. Nu pot Radule, sunt bătrân şi singur. Mâine poimâine închid ochii. Atâta am şi eu pe lume: fata asta. Păcatele ei, le văd... Oi fi având dreptate tu. Da caută-ţi alta... Pe a mea las-o. Numai îmi vorbi de ea.

Radu

Ce om de nimic eşti!

Pavel

Dar tu...?

Radu

Eu?

Pavel

Lesne vorbeşti de altul... Spune, tu eşti mai breaz?

Radu

Eu?

Pavel

Da, tu. Atâta ocară, mă băete... Nu-ţi ajunge?

Radu

Da ce-ţi fac eu?

Pavel

De ce te ţii după ea? Nu te văd... după ce umbli?.. (patetic) N'ai uitat? Nu te-ai vindecat?

Radu

Nu tată socrule.

Pavel

Un băiat cinstit, curat ca tine... Ai aduna-o după drum..? Te-ai împăca? Mă uit în ochii tăi... Eşti gata,,. S'o rogi, s'o chemi... Păcat! Sunt tatăl ei. N'a fost în stare să-şi ţie cinstea. De ce mai e bună?

Radu

O urăsc acum.

Pavel

Las'o.

Radu

Ferească Dumnezeu! Poate c'oi muri tată socrule. Să vedem, de ce şi-a râs de mine? Să-mi dea cu piciorul ca la un câine. Nu eram om şi eu? Nu ştia c'o să pătimesc şi c'o să sufer? De ce pe altul şi nu pe mine? (se aud nişte paşi) Aşteaptă. (intră Crisanta) Să vedem ce ne spune. S'a întâmplat ce-va.

Nicolae Grigorescu: Femeie bătrână cosând

CONTEMPORARY
LITERATURE PRESS

http://editura.mttlc.ro
The University of Bucharest. 2015

SCENA II

Pavel, Radu, Crisanta

Crisanta

(Sprijinindu-se de un băţ)

Unde e Ioana?

Pavel

(ezită)

În sat. (foarte încurcat) S'o chem?

Crisanta

Nu-ţi mai bate capul.

Pavel

Pentru ce? Aveam de gând s'o caut.

Crisanta

Te-ai deşteptat târziu.

Pavel

Ce vorbă e asta?

Crisanta

Ehe! Tu să fi sănătos. A avut ea grije. Să-şi ia tălpăşiţa... S'a dus pe aici încolo. E între străini acum. Numai e în sat.

Radu

Fleacuri!

Crisanta

Pe urma ciocoiului. Ai pomenit?

Pavel

Nu.

Crisanta

Nu? Da eu te văz că stai cu degetul în gură. Te uiţi la cer, tai câinilor frunze, tai ăşchii... Pavele ce faci? Ferice de tine cumnate! Eşti cu mâinile în sân. Aşa vezi...foarte bine! Ascultă, am să te judec... Cum îţi vine să stai aşa de geaba de azi dimineaţă? În loc s'o ţii din scurt pe fie-ta... S'o bagi în casă şi s'o închizi cu cheia... Ai lăsat-o să umble ca o desmetică pe drum.

Pavel

Eu sunt vinovat!

Crisanta

Da cine?

Pavel

A plecat...? O fi adevărat?

Crisanta

O fi n'o fi... Ce-mi pasă mie? O fi şi vre-o minciună. Se poate. Eu îţi spun ce se şopteşte. Ce auzii pe la femei. S'o fi ascuns undeva. Cine ştie! Nu te lăsa cumnate, Prea stai pe tânjeală. Mai e timp. Caut-o. Nu te uita la mine. Avem atâţia duşmani care atâta aşteaptă: să ne facem de râs. Vorba e, caut-o. Îngrijeşte-te din vreme. D'aia eşti părinte. Întreabă. Umblă. Nu te codi. Eu să-ţi spui ce ai de făcut?

Pavel

Totdeauna m'ai ajutat Crisanto. Îţi mulţumesc. (către Radu apoi către ea) Unde să mă duc? Spune...

Crisanta

Nu ştiu... În lume... Mă îmbolnăveşti, când văd că umbli de colo până colo, fără nici un rost... Mi se tae picioarele... Fata asta, mă uit la ea, parcă e luată de o apă mare... şi n'are cine s'o scape, să pue mâna, s'o apuce, s'o ţie bine. Eşti un nătâng... O să rămâi fără ea. (iese)

Radu

Să mergem tată socrule. N'a avut timp să se ducă. Îi dau eu de urmă. N'ai grije. N'o las... E dată în primire cu socoteală. Nu scapă cu una cu două. S'a speriat scorpia asta de geaba. N'avea nici o frică. Să mă crezi pe mine. (ies amândoi)

Nicolae Grigorescu: Țărancă cu ulciorul

SCENA III

Ioana (singură)

(Intră pe portița din dos. E plină de praf şi despletită. La frunte are o mică rană. Se uită speriată. Din fundul grădinii se aud strigătele mulţimei care o urmăreşte. Oftează şi îşi sterge sudoarea de pe faţă. Zgomotul crește câtva timp, apoi se potolește.)

Radu a asmuţit satul împotriva mea. Băeţii şi fetele cu care jucam altă dată în hotră, îmi strigă că m'a necinstit boerul. „Ai fost ibovnica lui. Te-ai dat lui"... Ce ruşine, Doamne! Ce batjocură! (ascultă) Vor să mă sfâsie... Auzi haita... Cum chefneşte! Îmi dă târcoale...(cu lacrămi în ochi). Ce dor mi-e de el! Cum vreau să-l văd!

SCENA IV

Ioana, Pavel, Radu

Ioana

(către Radu)

Cine e acolo? Uită-te drept... Vezi că nu e dracul aşa negru? (către Ioana) Vino încoace. Toţi te vorbesc de rău.

Ioana

Tată... Tu eşti?

Pavel

Fata mea.

Ioana

Hai mai repede. Scapă-mă...

Pavel

De ce?

Ioana

De vrăşmaşi.

Pavel

Eşti speriată!

Ioana

Sunt mulţi... (arată). Mă înţepară cu furca... Să-mi scoată ochii, nu alt ceva. De abia am fugit.

Pavel

Eşti înfierbintată... Te-au lovit rău? Stai să te şterg binişor. (scoate o batistă) Îţi trece... Te doare? (Ioana nu răspunde) Pe unde umbli tu de azi dimineaţă?

Ioana
(tresărind)

Scapă-mă...

Pavel

Nerecunoscătoareo.

Ioana

Vin iar... Dă peste noi... Ăştia nu se lasă! Au o ură pe mine... Nu ştiu ce le-am făcut. Vor să mă prăpădească (Vede pe Radu) Ia uite! Ce caută aici? Ăsta e tartorul! Apără-mă (se ascunde în braţele lui Pavel) De ce umblă cu tine?

Pavel

Nu-ţi face nimic.

Ioana

Păzeşte-mă.

Pavel

N'ai nici o frică.

Ioana

Nu-l crede tată. Aoleo nu-l crede. A pus lumea să mă omoare.

Radu

Eu?

Ioana

Tu. (către Pavel) Zi-i să plece.

Pavel

Bine.

Ioana

El i-a îndemnat. I-a pus în picioare.

Pavel
(către Radu)

Du-te.

Radu

Va să zică mă goneşti? O să mă chemi iar.

Pavel

Radule, aşteaptă niţel. Nu vezi ce e pe capul meu? (Radu iese)

Ioana

Să nu spui un cuvînt...

Pavel

Cui?

Ioana

Ăstuia... (Ioana arată locul pe unde a eşit Radu)

Pavel

N'ai nici o grije.

Ioana

Nu. Întâi făgădueşte-mi... Nu aşa... Să fiu eu sigură. Sărută-ţi niţel fata... Mângăi-o. Încă odată... Mai odată... Aşa. Acum să vezi c'o să ne înţelegem.

Pavel

Ce e dragostea asta pe tine?

Ioana

Nu ştiu ce m'a găsit... Am rămas amândoi... Singuri singurei.

Pavel

Se vede că ai nevoie de mine.

Ioana

Bagă de seamă să nu-ţi scape vre-o vorbă.

Pavel

Nici una.

Ioana

Uită-te... Ce am eu de gând... (se uită înapoi) Mi se pare că tot ascultă cineva. Ia vezi... Nu e nimeni? Trebue să-ţi spun... (pauză) Eu mi-am pus în cap să plec, să mă duc... (observându-l) Ştii după cine...Numai mă întreba... Nu te mai preface... (roşindu-se). Mă ajuţi ori nu? Răspunde.

Pavel

Unde?

Ioana

E unde? La oraş... unde e el.

Pavel

La oraş?

Ioana

Da.

Pavel
(un gest)

Aşa departe?

Ioana

Nu e peste pământ.

Pavel

Prostii!

Ioana

De ce? Stau puţin...

Pavel

Mult puţin, e tot una...

Ioana

Doar să-l văd. Să-l întâlnesc. Atâta îţi cer. La Bucureşti... e aşa departe mă tată? Înţeleg să mi se pară mie, că nu m'ai dus nici măcar la târg la Roşiori... Da ţie? Să ştii că sunt în toate minţile. Nu-mi lipseşte nimic. M'am săturat... Numai stau... Mi s'a urât şi cu binele şi cu răul. Ce-o fi să fie. Plec.

Pavel

N'ai minte.

Ioana

Crezi, bine... Nu, eu tot îmi fac rost ...Şi aici nu rămâi. Ferească Sfântul.

Pavel

Fetiţo.

Ioana

Până m'oi strecura din sat mi-e greu. Pe urmă găsesc drumul.

Pavel

Baţi câmpii.

Ioana

S'auzim de bine. (vrea să plece)

Pavel

Cum? (o opreşte)

Ioana

Mă întorc. Viu îndărăt.

Pavel

(o ţine)

Nu te încerca, că nu-ţi dau drumul.

Ioana

Of, ce om! Ce om! Tată, fii om de înţeles că ne certăm pe urmă. Eu spun şi tu parcă eşti surd.

Radu

(bagă capul)

Aţi isprăvit?

Ioana

Stai afară!

Pavel
(face semn)

Intră.

Ioana

Ah! (pune mâinile la ochi) Nu-l lăsa...

Pavel

Fata mea e gata să plece.

Radu

Unde?

Pavel

Să se ducă.

Radu

Să-şi caute ciocoiul poate... Du-te fetiţo. Nu te feri. Nu te ţine nimeni... E păcat... să-i duci dorul...

Ioana
(către Pavel)

Ce-mi făcuşi? (îşi frânge mâinile) Ce-mi făcuşi?

Radu
(către Pavel)

Să fugă. Să îndrăsneancă... Am oamenii mei, care o păzesc... Satul e cu mine, nu e cu ea, Mi-a luat partea. (către Ioana) Du-te la el.

Pavel

Nemernicul!

Ioana

Ce ai spus?

Pavel

Ce a făcut din tine!

Ioana

Mai zi odată.

Pavel

Numai ştii de nimini!

Ioana

Cine e nemernic? Spune... Să te auz! Nu. Nu te las...

Radu

E om bătrân şi ţi-e tată.

Ioana

Mi-e tată...? Să crezi tu că mă mai uit la el... (mustrându-l pe Pavel) Taler cu două feţe. Vorbeşti una şi faci alta...? mă dai pe mâinile lui? (către Radu) Dacă mi-e tată, ce? Să nu ştie să se poarte...? Să lase pe alţii să-şi bată joc de fiisa? Să fie el om întâi. Şi peurmă să-mi ceară mie. Eu ce sunt să rabd? De ce să i le înghit? Ce lege e asta... Ce dreptate? Numai fiindcă, mi-e tată... şi vreţi voi? Da nu-l cunosc! Mă lapăd... Dacă a ajuns în doaga copiilor... Numai ştie ce spune... Ce să-i fac eu?

Pavel

Am crescut un şarpe...

Radu

E sămânţă de drac, nu de om...

Ioana

Am rămas... Pune-mă la treabă. Slugă sînt, nu copil... Am priceput eu. Nu era cine să-ţi mai ajute să ari. N'avea cine să-ţi adape boii. Erai sărac, mureai de foame, dacă te-aşi fi părăsit . Am să te scap eu tată de sărăcie. Adastă puţin.

Pavel

Nedreaptă eşti!

Ioana

(gesticulând şi vorbind singură)

O să-i înjunghii vitele în bătătură... O să-i dau foc la munca de pe câmp, şi tot ce a agonosit.

Pavel

Maică Precistă!

Ioana

Aşteaptă. La noapte...

Radu

Ai auzit... Ce are de gând?

Pavel

Nu.

Radu

Necuratu!

Pavel

Ce zici?

Radu

Ce mai întrebi? Nu vezi... Ce e de făcut? Ucide-o... Cu mâna ta...

Pavel

Cu mâna mea...

Radu

Numai de cât.

Pavel

E prea curănd. Lasă-mă...

Radu

Până e vreme.

Pavel

Ferească Dumnezeu!

Radu

Hai, loveşte.

Pavel

Mâna o am, dar nu am fierul. (Radu îi pune un cuţit în mână) Fierul îl am, dar nu am mâna... (îi cade cuţitul jos) Copilaşul meu... Uiţi că sângele apă nu se face? Ah! Mă desmeticii... Bine că văzui ce fac... Numai stau. Mi-au pus gând rău. (către Ioana) Mergem amândoi. Unde vrei... Ce era să fac!

Ioana

Să nu minţi iar.

Pavel

Nu.

Ioana

Eşti în stare...

Pavel

Nu, zău.

Ioana

Să nu păţesc ca adinea-ori. Mă dai pe mâinile lui?

Pavel

Iartă-mă.

Ioana

Ai venit la vorba mea? Pierdurăm vremea, ai văzut? Să nu mă mai iau după capul tău!

Pavel

Mergem.

Ioana
(cu hotărâre)

Şi acuma: pe uliţa mare... (pauză) Doamne... Să mă ajute chiar tata! El să fie cu mine? Dragostea mea e sfântă. Ea mi-a trimis ajutorul lui, să mă oţelească. Dreptatea când o ai... S'o vadă toţi, s'o ştie... Pe uliţa mare! (îi face semn într'acolo)

Pavel

Pe unde vrei tu.

Ioana

A, duşmanii! Credeau că am murit? s'a isprăvit cu mine... Numai pot scoate capul în lume...? Uite-mă cu tata. Nu fug pe ascuns. Ce fac e la lumina zilei... Mai e faptă rea, păcat ăsta? Ce aveţi de zis? Mai bateţi-mă cu pietre... Mai loviţi-mă cu pumnii... Tată, să ştii că satul o să-ţi iasă înainte. O să vrea să te întoarcă din drum când te-o vedea cu mine. Unii o să te roage, alţii o să te ameninţe sau să te scuipe... Bagă de seamă că ei n'au nici un drept. Să nu le cauţi ce o să spună. Ni sunt duşmani. Nici unul nu ne vrea binele. Răul pe care mi l'au făcut... Vorbele care li le-au scos...

Radu

Le ştiu.

Ioana

Răsbună-mă, că e drept... Sunt cinstită,să ştii... Maica Domnului mi-e martoră... (se închină) Şi trupul şi sufletul mi-e curat. Batjocorita eu...? De ce Radule? De ce-mi spui asta? Tu care i-ai asmuţit, mi-ai scornit atâtea, m'ai făcut de ruşine... Spune, nu e păcat de mine? Să mă mânjeşti aşa? Spune. Să te auză şi tata. Să crează.

Radu

Da. Îmi pare rău...

Pavel

Mişelule!

Ioana

Cât am răbdat, numai eu ştiu. Nu sunt vinovată. Oi fi greşit poate că-l iubesc. Da. (cu lacrimile în ochi) Mi-e dor de el! Fără el nu pot trăi. Da nu mai mergem odată?

Pavel

Sunt gata.

Ioana

(mângâindu-l)

Am fost aspră adineaori. Fără voia mea... îmi pare rău de ce am zis... (îi sărută mâna)

Pavel

Sunt învăţat eu. Să fii tu sănătoasă. Să-ţi vezi visul cu ochii. Să ţi se izbândească ce vrei. (se pregătesc să plece)

Radu

(apucându-l de mâini pe Pavel)

Unde te duci? Nu te lua după ea! N'o vezi? (strigă) Crisanto! Babă Crisanto!

Ioana

Aoleo, să nu vie...

Radu

Ajutor! (între Radu şi Pavel se încinge o luptă. Radu îl ţine strâns, Pavel vrea să se desfacă de el)

Ioana

Dacă pleci cu mâna goală? Dă în el! Tată, nu te speria... înainte! Să vie un foc mare, fumul să înece pământul... limbile lui să se urce până la cer. Fulgerele să despice văzduhul în noapte... trăznetul să-mi încrucişeze calea. Să se desfunde apele, să curgă şuvaie, ca gârlele de la munte. Să se pornească viscolul de la miază noapte şi să-mi arunce nămeţii cât casa înainte, inainte! Noi tot mergem tată. Nu te speria... înainte! (Pavel reuşeşte să se desfacă, o ia pe Ioana şi es)

Radu

(singur, lovindu-se cu pumnii)

Nici atât... S'o omor?

Ştefan Luchian: Țărăncuță cu broboadă galbenă

SCENA V

Radu, Trandafir, Crisanta

Trandafir

Bună ziua.

Radu

(stă nemişcat cu capul în mâini)

Bună ziua.

Crisanta

Ce nu-l cunoşti?

Radu

(acelaş joc)

Ba după glas parcă...

Crisanta

Nu vrei să te uiţi la el? Ţine capul sus. Dacă ai avea un grăunte de minte, ar fi greu... Da aşa sec cum e, e uşor,ţine-l sus... Da ce ai? Eşti bolnav?

Radu

N'am nimic.

Crisanta

(repede)

Aflaşi ceva?

Radu

Dă-mi pace. (către Trandafir) Tu eşti Trandafire? N'aţi plecat?

Trandafir

Boerul bătrân ne-a întors. A trimis poruncă... citeşte (arată o scrisoare) Ne-a eşit poşta înainte, în dreptul morii. Azi dimineaţă, după ce ne-am despărţit de voi... N'am făcut nici un sfert de ceas de drum... Şi uite cu ce ne-am pomenit. Citeşte... (desface scrisoarea) „Stai pe loc. Să ari şi să sameni toată moşia. Să n'auz că nu te ţii de treabă sau că ai de gănd să pleci undeva..." S'a supărat, a rupt scrisoarea... Mi-a aruncat-o în obraz. Da am rămas. Am cârmit caii frumos înapoi... Ce să facem? E ordin. Boerul bătrân, nu-l ştiţi, că e turc..? Şi uite așa am păţit.

Radu

Când aţi sosit?

Trandafir

La prânz.

Radu
(către Crisanta)

Ştii vestea?

Crisanta

Care?

Radu

Vestea mare!

Crisanta

Nu ştiu...

Radu

Care o să te umple de bucurie... (către Trandafir) Mai ai ce-va? Întâi să isprăvească el. Îmi vine mie rândul. Am vreme. Numai e nici o grabă...

Trandafir

Ce avem de gând? Ce facem? Asta vreţi să ştiţi! Uite... arătură...semănat... Numai umblăm după fleacuri. Ne-am făcut oameni de treabă. Vă lăsăm în pace.

Crisanta

Ştiu eu câte parale faceţi.

Trandafir

Pe cinstea mea... habar n'ai dacă, vorbeşti aşa. Pe coconu Tudoriţă nu'l mai cunoşti. Se căeşte... I-e ruşine că şi-a pus mintea cu voi. Nişte sgârie-brânză... oameni nevoiaşi... Nu trebuia. A fost o copilărie. Îi pare rău.

Crisanta

E prea târziu.

Trandafir

O fi având păcate. Da e om cinstit... Vino la curte. Hai, d'aia m'a trimis, să-ţi spun că eşti o femee şi jumătate. Din naintea ta se închină. Dacă te asculta nu era să se întâmple asta.

Crisanta

Eu...? Să ştiu că n'am parte de lumânare la căpătâi când oi muri, şi nu mă mai vede.

Trandafir

Nu zi vorbă mare!

Crisanta

Răul care mi l'a făcut? Să-l iert eu? Se vede că nu ştii cine sunt, de vorbeşti aşa.

Radu

Nu vă mai certaţi. De geaba, Ioana s-a dus...

Crisanta

Cum?

Radu

S'a dus.

Crisanta

Unde? Când?

Radu

Acum.

Crisanta

Ce eşti capiu?

Radu

Boala e în neamul tău...

Crisanta

Uită-te încoa. Lasă gluma la o parte.

Radu
(face semnul crucii)

Să n'apuc ziua de măine!

Crisanta

Da Pavel...? Nu era...? N'a oprit-o?

Radu

Săracul!

Crisanta

N'a ţinut-o?

Radu

Răcnea ca o leoaică. Ce putea? Aşa se făcuse de mic.

Crisanta

Ce a fost...? Cum s'a întâmplat? Nu înţeleg...

Radu

Nu ştiu...

Crisanta

Auzi... S'a dus şi a luat şi pe tasu cu ea..?

Radu

Cu totul!

Crisanta

Unde erai?

Radu

Aici.

Crisanta

N'ai încercat? N'ai pus mâna..?

Radu

Să mai m'amestec!

Crisanta

Tu eşti de vină mă! Din capul locului ţi-am spus. Piarză-rea.. Ucigă-l toaca... când iese omului înainte şi nu ştie de ce–i merge rău... Aşa ai fost tu pentru noi. De la început, de când ai pus piciorul aici, toate ne-au mers pe dos. Parcă a fost un făcut... Ai fost blestem pe capul nostru.

Radu

Va să zică tot eu stric?

Crisanta

Piei de aici. Să nu te mai văz. (se uită împrejur) Lăsă el casa pustie. Se lipsi de tot... El om bătrân. (către Radu) Tu eşti pricina. Pacoste!

Trandafir

Cine plăteşte gloaba. (către Crisanta) N'ai dreptate.

Crisanta

Ce-o fi fost în sufletul lui... Săracul! (către Radu) Nu te durea inima...? Nu puteai să ne ajuţi? S'o opreşti? De ce ai fost câine?

Radu

Trebuia s'o strâng de gât!

Crisanta

Mititica de ea... (izbucneşte în plâns) Nepoţica mea... Ioano! Ioano! (iese)

Radu

Maica Domnului... Da ce stric eu? Ce am făcut, să trag păcatele altuia? Ce au cu mine?

Trandafir

Coraj mă băete. Coraj... A nemerit orbul Brăila? Da ei? nu se pierd... Vin înapoi. O să-i vezi... Tânăr eşti, frumos eşti... Ce-ţi pasă tie? Fete în Grebenu, câte pofteşti... Ascultă pe moşul, că e dascăl. Vino încoa... Nu-ţi mai fă inimă rea. Nu-i vezi că şe-au luat câmpii? Nu te potrivi cu ei! (ies amândoi)

Theodor Pallady: Strângerea fânului la Bucium

Contemporary
Literature Press

http://editura.mttlc.ro
The University of Bucharest. 2015

SCENA VI

(S-a înoptat. Teodor apare pe o uliţă care trece prin dosul casei. E îmbrăcat la costum de vânătoare şi cu puşca pe umăr. Ioana însoţită un moment de Pavel îi iese înainte. Acesta dispare în întuneric. La început Ioana şi Teodor nu se recunosc.)

Ioana, Teodor

Teodor

Ah! Uite-o...

Ioana

Stăpâne...

Teodor

Ce vrei?

Ioana

Coane Tudoriţă...

Teodor

Te ascult.

Ioana

Dumneata eşti? (Teodor nu mai răspunde) Stai, cine e? Nu te las să treci înainte.

Teodor

(râde)

Om bun!

Ioana

Să-ţi auz glasul...

Teodor

Da nu-l auzi?

Ioana

Nu.

Teodor

Mă faci să râd...

Ioana

Stai să văd. Ai mână de boer? Sau ai ţinut coada secerei...? (îi ia mâna) Ce moale e... Puf... (scoate un ţipăt) El e!

Teodor

Ai văzut am avut dreptate?

Ioana

Maica Prea Curată... El e! (Îi sărută mâinile de nenumărate ori) Bine ai venit...

Teodor

Stai că nu sunt popă... Opreşte-te.

Ioana

Bine ai venit...

Teodor

Te-ai lămurit? Ţi-a trebuit cam mult...

Ioana

Stăpâne...

Teodor

(Ioana nu-i lasă mâna)

Ajunge... Nu sunt popă... Sunt un biet vânător. Am plecat la paza de iepuri. Vezi ce noapte frumoasă! Acum ies ei prin poeni, la luminişuri... Isprăveşte. Ce vrei? Spune. N'am vreme de pierdut.

Ioana

Am fost plecată. Am fost dusă şi eu...

Teodor

Tu? Unde?

Ioana

La oraş.

Teodor

După mine?

Ioana

Da.

Teodor

Numai spune!

Ioana

Adineaori.

Teodor

Singură?

Ioana

Nu, cu tata. Întreabă-l era pe aici... (se întoarce îl caută). Ce te făcuşi?

Teodor

Aţi fost în stare...?

Ioana

Cum nu.

Teodor

Sunteţi nişte nebuni. Nu mă mir de tine... da de el!

Ioana

Venii într'un suflet. Morarul... îl întâlnirăm pe drum... el ne-a spus că te-ai întors de la prânz... Nu l-am crezut. S'a jurat pe copii... Are o casă de copii.., cum nu era să-l credem? Săracul! A spus drept. Da nu mă gândeam... să te întâlnesc... Chiar pe uliţa noastră... Şi aşa repede.

Teodor

Întâmplare, ce vrei?

Ioana

Minune dumnezeiască. Nu ne ai uitat... Ce bun ai fost!

Teodor

Acum, fii fată deşteaptă şi înţelege... Tot ce a fost între noi a fost o glumă. Trebue să ne vedem fiecare de rostul nostru. Ce a fost eri, numai poate să fie azi. Şi aşa mai departe.

Ioana

Îmi pare bine. Îmi pare bine...

Teodor

Nu mă îndoiesc.

Ioana

Că te văd... că ai venit...

Teodor

Fi cuminte.

Ioana

Că eşti aici... Sunt aşa mulţumită!

Teodor

Mă aşteaptă tovarăşii la pădure.

Ioana

Nu pleca... Nu-ţi dau drumul!Te-am prins...te ţiu coane Tudoriţă. Nici moartă nu-ţi mai dau drumul.

Teodor

Asta este! Glumeşti?

Ioana

Ce bine e! Ce bine... Mângâie-mă... Azi te las. Eri nu puteam... Eram logodită. Acum nu mai sunt... e voe...

Teodor

Da văz, eşti mai îndrăzneaţă.

Ioana

Coane Tudoriţă... (Teodor tace) E ce facem? Toate bune... Nu-mi spui nimic? Poate că nu-ţi mai plac? Ce stai? De ce eşti nehotărât? Eri nu mă lăsai în pace. N'aveai astâmpăr.

Teodor

E nemai pomenit!..

Ioana

Pe ce drum ai venit?

Teodor

Da mai ştiu eu?

Ioana

Ce noroc cu morarul! Să ne iasă în cale... Plecasem în lume! Cine ştie cât rătăceam... Doamne fereşte! Am atâtea să-ţi povestesc. Mi-e aşa aminte... Da după ce ai plecat? Ce am tras cu ai mei. Prin câte am trecut. (vrea să-i povestească)

Teodor

Nu, altă dată.

Ioana

Am rupt-o cu Radu, ştii?

Teodor

Ai rupt-o?

Ioana

Păi nu-ţi spusei?

Teodor

Da?

Ioana

Sunt slobodă, sunt de capul meu acum. Încotro s'o iau? Ce mă înveţi să fac? Când îţi ziceam eu, toate la rândul lor? Vezi că e bine omul să aştepte?

Teodor

Da. Foarte bine.

Ioana

Sunt a Dumitale, cum ai cerut... Na! Ia-mă... Fă cu mine ce vrei. (se apropie de Teodor) Ce nu îndrăzneşti? Pune mâna voiniceşte. Nu te uita... Ia-mă de mijloc. Du-mă, că nu mai zic nici cârc... N'ai putere să mă ridici? Ce Dumnezeu... eşti flăcău. Nu fi aşa sfios cu o biată fată, care te doreşte atâta.

Teodor

(cu energie căutând)

Tatăl tău!.. Unde e? Am treabă...

Ioana

Lasă-l focului.

Teodor

Să vie îndată.

Ioana

Numai scapi de el...

Teodor

Fă ce-ţi spun eu.

Ioana

O să-ţi pară rău.

Teodor

Ne vede lumea. Înţelege odată. Mi-ajunge. Chiamă-l numai decât.

Ioana

Coane Tudoriţă...

Teodor

Te rog... te rog...

Ioana

E bătrân... gândeşte-te...

Teodor

Numai lungi vorba. Eu atâta îţi spun. Îndată plec.

Ioana
(încet)

Am priceput.

Teodor

Era şi timpul.

Ioana

Ţii mult... va să zică? Vrei să vie? Cu ori ce preţ?

Teodor
(făcând un gest hotărât)

E zadarnic...

Ioana

Tată...Vino! (face câţi-va paşi) E mai încolo... vine acum. Aşteaptă niţel... Da vino odată! (cade jos în nesimţire).

Teodor
(caută s'o ridice)

Ioano,vino-ţi în fire, ce ai?

Ioana
(revenindu-şi)
N'am nimic... Sunt neodihnită... Mi-e capul greu. S'a împuţinat viaţa în mine. De când alerg? De când lupt? Credeai că sunt de fer? N'o să mă răpue atăta necaz? Mă sting... Sunt pe sfârşite.. Unde suntem aici?

Teodor
Numai cunoşti? La tine acasă.

Ioana
Credeam că la fântână, în anini, ude m'ai luat întâi în braţe, unde m'ai sărutat şi...

Teodor
Da uită-le. Au trecut toate astea.

Ioana
Şi mi-ai spus dulce...

Teodor
Numai ştiu!

Ioana
Dacă nu pot să uit şi eu?

Teodor
Sunt un ticălos. Crede-mă, am suferit destul... Am stricat casa lui Radu. Numai îmi trebue încurcături. Am groază... Te-ai purtat frumos. Ai rămas fată cuminte. O să le îndrepţi toate.

Ioana

(apropiindu-se însufleţită)

Mai mă necăjeşti? Spune... Mai mă superi? Mai eşti rău...? Vreau să stăm singuri. Să ne iubim... Unde?

Teodor

Ah!

Ioana

Nu mă părăsi... Ce mă fac eu? Cine mă mai ia pe mine? Cine se mai uită la Ioana?

Teodor

Erai o fată de treabă...

Ioana

Lasă-mă să-ţi sărut mâinile... (încet) Nu mă strângi? Cănd mă iei în braţe?

Ioana

Vai, nu ţi-e ruşine...

Ioana

Hai. O desmierdare... O vorbă bună... Aştept. Sărută-mă... Dă-mi mâna pe furiş. S'o simt pe la tâmple... Alintă-mă puţin...

Teodor

Aşa ai ajuns! (voind să plece)

Ioana

(oprindu-l)

Vino îndărăt! Ai să te căeşti...

Teodor

Eu?

Ioana

O să mă ai pe suflet...

Teodor

Nu înţeleg...

Ioana

Vrei să mă omori? (Radu se întoarce)

Teodor

Nu te astâmperi...!

Ioana

Tocmai pe mine, care am crezut în vorba Dumitale?

Teodor

Ştiu.

Ioana

Care m'am certat cu ai mei. Am fugit de ei... Uite, m'au ajuns blestemele lor!

Teodor

Ai făcut rău!

Ioana

Aşa? (pauză) Cui mă laşi? Nu te-ai gândit că sunt singură... Că numai am penimeni? Încotro s'o iau? Unde să mă duc?

Teodor

(arată eşirea)

Ai milă. Am întârziat.. M'aşteaptă tovarăşii.

Ioana

Merg şi eu...

Teodor

Nu se poate.

Ioana

Ba da.

Teodor

Nu!

Ioana

La vânătoare!... După iepuraşi!...

Teodor

Eşti nebună?

Ioana

Ce nu crezi...?

Teodor

Ioano...

Ioana

(pauză) (încet)

Da mâine?

Teodor

Nici mâine, nici poimâine, nici odată.

Ioana

Nici odată... Nici odată... Să nu stăm unul lângă altul! Uite cerul e numai stele. A ieşit şi luna... E vremea de iubit. Cine nu se împacă acum? Suntem în puterea nopţii. Mergem în grădină, ne aşezăm pe fân cosit, ne îmbătăm de mirosul lui... N'o să ştim când o să ne apuce ziua. O să ne deştepte cântecul ciocârliei, când o fi sus în văzduh... Hai! Cocoane Tudoriţă...

Teodor

(se aude paşii lui Pavel)

Moşule, i-aţi fata de aici.

Ioana

Sunt ca un câine bătut... Goneşte-mă. Dă-mi cu piciorul!... Bine faci... Aşa îmi trebue...

Teodor

Ajunge . M'am săturat... Bună seara. (iese repede)

Ioana

Bună să-ţi fie inima... (isbucnind) Ticăloasă sunt! Ticăloasă... (Pavel intră) Uită-l, fuge de mine... S'a dus! Tată, chiamă-l... L'am găsit şi l'am pierdut! Coane Tudoriţă... (plânge). Pentru ce te duci? Pentru ce nu mai stai?

(Cade zdrobită in braţele lui Pavel. Rămân astfel câtăva vreme până apare Radu).

Ştefan Dimitrescu: O cruce pe deal

SCENA VII

Radu, Pavel, Ioana

Radu

Na! Vi se înfundă... Aşa vă trebue! (către Ioana) Mai rău să te văd! Sluto... Sperietoare... (se uită lung la ea) Ce a mai rămas din tine. Ochii ţi s'au dus în fundul capului... Eşti o vedenie!

Pavel

Dă-te la o parte.

Radu

Stai s'o văz mai bine. Nu-i fac nimic.

Pavel

Astâmpără-te.

Radu

(către Ioana)

Să te sugrum?

Pavel

(apărând-o)

Tâlharule!

Radu

Să închid gura lumii. Să răsuflu...

Ioana

Tată, cântă niţel din fluer. Ştii, tu eşti luat din şoimare... Într'o zi ai cântat aşa frumos din fluer, colo jos în livada noastră, că a venit spre noi o porumbiţă... aproape... tot mai aproape... până am pus mâna pe ea. Şi am adus-o acasă... Într'o zi... se auzea toaca în

deal... Scăpăta soarele... porumbiţa a sburat. (râde) S'a dus... (arată cu amândouă mâinile) Maica tuşe îmi spunea: „O să-ţi scape, eşti mică, tu nu ştii s'o ţii..." Şi eu râdeam tot ca acum. (râde din ce în ce mai tare) Şi n'a mai venit. S'a dus.

Radu

Vezi că e un Dumnezeu pe pământ!...

Pavel

(se închină)

În numele tatălui, al fiului şi al Sfântului Duh.

Radu

Leag-o.

Ioana

(râde cu hohote)

S'a dus! S'a dus!

Radu

Nu cum-va să se ducă după el iar... Săraca!

(cortina)

Nicolae Vermont: Țărăncuță cosând

Contemporary
Literature Press

http://editura.mttlc.ro
The University of Bucharest. 2015

